

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Rzeszowie

LRZ.410.1.1.2024

Pani
Teresa Kubas-Hul
Wojewoda Podkarpacki
ul. Grunwaldzka 15
35-959 Rzeszów

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/24/001 Wykonanie budżetu państwa w 2023 r. w części 85/18 – województwo podkarpackie.

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Jednostka kontrolowana

Podkarpacki Urząd Wojewódzki w Rzeszowie, ul. Grunwaldzka 15, 35-959 Rzeszów (dalej Urząd lub PUW)

Kierownik jednostki kontrolowanej

Teresa Kubas-Hul Wojewoda Podkarpacki od 20 grudnia 2023 r.

W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki pełniła Ewa Leniart, Wojewoda Podkarpacki od 13 stycznia 2020 r. do 2 listopada 2023 r. W okresie od 3 listopada 2023 r. do 19 grudnia 2023 r. obowiązki kierownika jednostki pełniła Jolanta Sawicka Wicewojewoda Podkarpacki.

Podstawa prawna

Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹

Jednostka przeprowadzająca kontrolę

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie

Kontrolerzy

1. Marek Wójtowicz, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LRZ/7/2024 z dnia 10 stycznia 2024 r.
2. Krzysztof Pakuła, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LRZ/9/2024 z dnia 10 stycznia 2024 r.
3. Wojciech Kajzar, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LRZ/8/2024 z dnia 10 stycznia 2024 r.

(akta kontroli tom I, str. 3-10)

II Cel i zakres kontroli

Cel kontroli

Celem kontroli było dokonanie oceny wykonania budżetu państwa na 2023 r. pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności działań podejmowanych przez dysponenta części budżetowej 85/18 – województwo podkarpackie oraz ocena wykonania planu finansowego Podkarpackiego Urzędu Wojewódzkiego jednostki finansowanej w ramach tej części budżetu państwa.

Ocenie podlegały w szczególności:

- realizacja wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich, w tym rzeczowe efekty uzyskane w wyniku realizacji zadań finansowanych ze środków publicznych,
- sporządzenie rocznych sprawozdań budżetowych oraz wybranych sprawozdań za IV kwartał 2023 r. w zakresie operacji finansowych,
- nadzór i kontrola sprawowane przez dysponenta części budżetu państwa w trybie art. 175 ust.1 i 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o *finansach publicznych*², w tym:
 - a) nadzór nad wykonaniem planów finansowych podległych jednostek,
 - b) nadzór nad wykorzystaniem i rozliczeniem dotacji wypłaconych z budżetu państwa w części 85/18 – województwo podkarpackie.

Ponadto przeprowadzono analizę porównawczą danych ujętych w rocznym sprawozdaniu Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych z wynikami roku ubiegłego oraz badanie skuteczności podejmowanych przez dysponenta działań windykacyjnych.

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623

² Dz. U. z 2023 r. poz. 1270, ze zm.

Zakres kontroli

Podstawą sformułowania oceny wymienionych wyżej obszarów były ustalenia dokonane w wyniku następujących działań kontrolnych:

- analizy porównawczej dochodów budżetowych;
- analizy stanu należności pozostałych do zapłaty;
- szczegółowej kontroli windykacji wybranych zaległości;
- analizy realizacji wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich, w tym efektów uzyskanych w wyniku wydatkowania środków;
- kontroli prawidłowości zmian budżetu dokonywanych w części 85/18 w trakcie roku budżetowego;
- kontroli prawidłowości zmian wynikających z podziału rezerw celowych;
- kontroli prawidłowości dokonanych blokad;
- kontroli przestrzegania ustalonych dla części 85/18 limitów wydatków, w tym limitów środków na wynagrodzenia;
- kontroli wykorzystania środków otrzymanych z rezerw budżetowych;
- szczegółowej analizy wybranej próby wydatków dysponenta III stopnia;
- analizy wybranych postępowań o udzielenie zamówienia publicznego;
- analizy przyznania, wykorzystania i rozliczenia wybranych dotacji;
- analizy stanu zobowiązań;
- analizy prawidłowości sporządzenia wybranych sprawozdań;
- analizy stosowanych przez dysponenta procedur kontroli zarządczej dotyczących sporządzania sprawozdań;
- analizy stosowanych przez dysponenta instrumentów nadzoru nad wykonaniem budżetu państwa i budżetu środków europejskich przez podległe jednostki finansowane w ramach części 85/18.

Opis ustaleń kontrolnych przedstawiono w części IV. *Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej kontrolowanej działalności.*

Do oceny wykonania budżetu państwa w części 85/18 – województwo podkarpackie wykorzystano również wyniki kontroli wykonania planu finansowego na 2023 r. przez PUW.

III. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa na 2023 r. w części 85/18 – województwo podkarpackie oraz wykonanie planu finansowego w 2023 r. przez Podkarpacki Urząd Wojewódzki.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Dochody w części 85/18 zrealizowano w kwocie 107 224,4 tys. zł, tj. w wysokości 117,4% planu, uwzględniającego prognozy oparte na ocenie wykonania z lat ubiegłych. Wykonane dochody były na poziomie wykonania roku 2022. Dysponent części 85/18 budżetu państwa niezwłocznie podejmował działania związane z windykacją należności.

Wojewoda, jako dysponent części 85/18 budżetu państwa, wydatkowała w 2023 r. środki budżetowe w kwocie 2 973 736,6 tys. zł oraz środki z budżetu europejskiego w kwocie 46 210,2 tys. zł. PUW w 2023 r. wydatkował środki budżetu państwa w kwocie 121 683,7 tys. zł. Kontrola wydatków dysponenta części 85/18 w kwocie 251 005,6 tys. zł (10,8% zrealizowanych wydatków na dotacje) oraz wydatków PUW w kwocie 6628,1 tys. zł (5,4%) wykazała, że realizowano je z zachowaniem zasad racjonalnego i celowego dysponowania środkami publicznymi, legalnie, w ramach limitów określonych w planie finansowym, a środki z rezerw budżetowych

³W kontroli wykonania budżetu państwa w 2023 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej, ani dla negatywnej stosuje się ocenę w formie opisowej.

wykorzystano zgodnie z przeznaczeniem. W wyniku realizacji wydatków uzyskano oczekiwane efekty. Kontrola wykazała, że Prezes Rady Ministrów przyznał Wojewodzie środki z rezerwy ogólnej na realizację zadań niewymagających nagłego wsparcia finansowego w kwocie ogółem 6902,1 tys. zł.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie opiniuje roczne sprawozdania budżetowe oraz sprawozdania za IV kwartał 2023 r. w zakresie operacji finansowych.

Dysponent części 85/18 sprawowała nadzór i kontrolę nad całością gospodarki finansowej, obejmując nimi w szczególności: realizację zadań finansowanych z budżetu państwa, zgodność wydatków z planowanym przeznaczeniem, terminy przekazywania oraz prawidłowość wykorzystania dotacji.

W Urzędzie dokonywano aktualizacji należności uwzględniając stopień prawdopodobieństwa ich zapłaty poprzez dokonanie odpisów aktualizujących.

IV. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁴ kontrolowanej działalności

Opis stanu
faktycznego

1. Dochody budżetowe

Dochody budżetowe wykonane w 2023 r. w części 85/18 wyniosły 107 224,4 tys. zł. Były one niższe o 67,1 tys. zł (o 0,1%) od dochodów zrealizowanych w 2022 r. oraz wyższe o 15 900,4 tys. zł (o 17,4%) od dochodów planowanych. Różnice te spowodowane były głównie:

- dochodami z realizacji zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego (jst), związanych z gospodarowaniem gruntami i nieruchomościami Skarbu Państwa⁵, które w porównaniu do 2022 r. były niższe o 2869,7 tys. zł (o 6,2%), oraz wyższe o 5149,7 tys. zł (o 13,5%) od planowanych na 2023 r., co wynikało głównie z niższych wpływów uzyskanych ze sprzedaży nieruchomości Skarbu Państwa⁶ w stosunku do 2022 r. oraz uzyskania wyższych niż planowano wpływów z opłat z tyt. użytkowania wieczystego nieruchomości Skarbu Państwa i odszkodowań za przejęcie nieruchomości Skarbu Państwa pod inwestycje drogowe;
- dochodami z opłat paszportowych⁷, które w porównaniu do 2022 r. były niższe o 1380,2 tys. zł (o 14%) i wyższe o 457,5 tys. zł (o 5,7%) od planowanych na 2023 r., co związane było ze stopniową stabilizacją zwiększonego zapotrzebowania na paszporty w 2022 r. oraz założeniem przy planowaniu zmniejszenia liczby składanych wniosków paszportowych, a w związku z tym wpływów z opłat;
- dochodami z wyegzekwowanych należności alimentacyjnych⁸, które w porównaniu do 2022 r. były wyższe o 1249,8 tys. zł (o 6,7%) i o 2011,3 tys. zł (o 11,2%) od planowanych na 2023 r.

Podobnie jak w latach poprzednich, największe dochody uzyskano z tytułu: gospodarowania gruntami i nieruchomościami Skarbu Państwa (44 326,3 tys. zł),

⁴ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁵ Dochody w dziale 700 *Gospodarka mieszkaniowa* rozdziale 70005 *Gospodarka gruntami i nieruchomościami*, § 2350 Dochody budżetu państwa związane z realizacją zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego.

⁶ Sprzedaż na rzecz użytkowników wieczystych nieruchomości Skarbu Państwa.

⁷ Dochody w dziale 750 *Administracja publiczna* rozdziale 75011 *Urzędy wojewódzkie* § 0930 *Wpływy z opłat paszportowych oraz pozostałych opłat konsularnych*.

⁸ Dochody w dziale 855 *Rodzina* rozdziale 85502 *Świadczenia rodzinne*, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego § 2350 Dochody budżetu państwa związane z realizacją zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego.

wyegzekwowania należności alimentacyjnych (20 011,3 tys. zł), opłat paszportowych (8457,5 tys. zł), opłat za czynności wykonywane przez Inspekcję Weterynaryjną i lekarzy weterynarii wyznaczonych przez powiatowych lekarzy weterynarii oraz usług świadczonych przez tę Inspekcję (6060,1 tys. zł)⁹ oraz usług świadczonych przez Inspekcję Sanitarną (5291,5 tys. zł)¹⁰. Dochody uzyskane z tych tytułów stanowiły 78,5 % dochodów ogółem.

(akta kontroli tom I, str. 11-55, 103-115)

Według stanu na koniec 2023 r. należności pozostałe do zapłaty w części 85/18 wynosiły 726 130,4 tys. zł, w tym zaległości netto 718 271,5 tys. zł¹¹. W stosunku do 2022 r. kwota należności uległa zwiększeniu o 57 189 tys. zł (o 8,5%), a zaległości netto o 56 129,2 tys. zł (o 8,5%). W 2023 r. analogicznie jak na koniec 2022 r., największe należności dotyczyły:

- wpłat od dłużników alimentacyjnych – 690 440,2 tys. zł (o 8,5% więcej niż na koniec 2022 r.) w tym zaległości netto 687 368,6 tys. zł (o 8,5% więcej)¹²;
- opłat za użytkowanie gruntów Skarbu Państwa – 21 730,7 tys. zł (o 13,4% więcej niż na koniec 2022 r.) w tym zaległości netto 21 693,8 tys. zł (o 14,9% więcej niż na koniec 2022 r.)¹³.

Przyczynami wzrostu należności od dłużników alimentacyjnych był wzrost liczby świadczeniobiorców funduszu alimentacyjnego i jednocześnie dłużników tego funduszu, podwyższanie zasądzonych alimentów oraz ograniczone możliwości skutecznego prowadzenia postępowań egzekucyjnych (dłużnicy przebywający za granicą, dłużnicy bez ustalonego adresu zamieszkania, brak majątku, z którego możliwe byłoby prowadzenie skutecznej egzekucji). Każdorazowa wypłata świadczenia osobie uprawnionej do alimentów powiększa należności wraz z odsetkami. Należności te przypisywane są dłużnikowi od pierwszego dnia następującego po dniu wypłaty świadczenia osobie uprawnionej.

Wzrost zaległości netto z tytułu opłat za użytkowanie nieruchomości Skarbu Państwa związany był ze zwiększeniem liczby przypadków nieuregulowania zobowiązań przez podmioty korzystające z nieruchomości Skarbu Państwa z powodu upadłości dłużników oraz umarzania postępowań egzekucyjnych z powodu nieściągalności zaległości - po bezskutecznej egzekucji komorniczej.

W latach 2022-2023 wpływy z tytułu zwrotów wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego w części 85/18 wyniosły: w 2022 r. – 18 761,5 tys. zł i w 2023 r. – 20 011,3 tys. zł (wzrost o 6,7%).

(akta kontroli tom I, str. 21-42, 56-97, 116-139)

W 2023 r. PUW zrealizował dochody budżetowe w wysokości 13 691,2 tys. zł¹⁴, co stanowiło 98,4% dochodów wykonanych w 2022 r. (13 920,1 tys. zł) i 110,6% dochodów planowanych na 2023 r. (12 377 tys. zł).

⁹ Dochody w dziale 010 Rolnictwo i łowiectwo rozdziale 01034 Powiatowe inspektoraty weterynarii § 0690 Wpływy z różnych opłat oraz § 0830 Wpływy z usług.

¹⁰ Dochody w dziale 851 Ochrona zdrowia rozdziale 85132 Inspekcja Sanitarna § 0830 Wpływy z usług.

¹¹ Należności pozostałe do zapłaty, których termin zapłaty minął i mogą być egzekwowane.

¹² Rozdział 85502 Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego § 2350 Dochody budżetu państwa związane z realizacją zadań zleczanych jednostkom samorządu terytorialnego.

¹³ Rozdział 70005 Gospodarka gruntami i nieruchomościami, § 2350 Dochody budżetu państwa związane z realizacją zadań zleczanych jednostkom samorządu terytorialnego.

¹⁴ Dochody w dziale 750 Administracja publiczna (12 934,4 tys. zł), w tym w rozdziale 75011 Urzędy wojewódzkie (12 902,1 tys. zł) i 75046 Komisje egzaminacyjne (32,3 tys. zł) oraz w dziale 710 Działalność usługowa, rozdział 71015 Nadzór budowlany (756,8 tys. zł).

Największe dochody uzyskano z opłat paszportowych (8457,5 tys. zł)¹⁵, najmu i dzierżawy składników majątkowych Skarbu Państwa (3228,4 tys. zł)¹⁶, opłat legalizacyjnych (740,9 tys. zł)¹⁷ oraz opłat za zezwolenia, akredytacje i opłaty ewidencyjne (416,3 tys. zł)¹⁸.

Dochody zrealizowane przez PUW w 2023 r. były niższe o 228,9 tys. zł (o 1,6%) od dochodów wykonanych w 2022 r. oraz wyższe o 1314,2 tys. zł (o 10,6%) od dochodów planowanych. Różnice te spowodowane były głównie:

- niższymi wpływami z opłat paszportowych – w porównaniu do 2022 r. – o 1380,2 tys. zł (o 14%) i wyższymi o 457,5 tys. zł (o 5,7%) w stosunku do planowanych na 2023 r., co związane było z rekordowo wysokimi wpływami z tego tytułu w 2022 r. – w związku ze zwiększonym zapotrzebowaniem na dokumenty paszportowe (zmniejszenie ograniczeń wynikających ze stanu epidemii Covid-19 oraz wybuchem wojny na terytorium Ukrainy), spowodowało to znaczący wzrost zapotrzebowania na dokumenty paszportowe oraz wzrost liczby składanych wniosków i dokonanych wpłat, natomiast wyższe wykonanie tych dochodów w 2023 r. w stosunku do planowanych, było związane z nieprzyjęciem wprost do planu podwyższonych wpływów w I półroczu 2022 r., gdyż przewidywano ich stabilizację i spadek;
- wyższymi wpływami z tytułu najmu i dzierżawy składników majątkowych – w porównaniu do 2022 r. – o 961,2 tys. zł (42,4%) oraz o 594,4 tys. zł (o 22,6%) w stosunku do planowanych na 2023 r., co było związane ze zwiększeniem wynajmowanych powierzchni oraz wzrostem kosztów utrzymania tych pomieszczeń (które obciążają najemców i stanowią dochody budżetowe), czego nie przewidywano na etapie planowania;
- wyższymi dochodami z tytułu opłat legalizacyjnych ustalanych przez organy nadzoru budowlanego o 17,3 tys. zł (o 2,4%) w stosunku do roku poprzedniego oraz o 340,9 tys. zł (o 85,2%) w stosunku do planowanych, co było związane ze wzrostem liczby uiszczonych opłat legalizacyjnych w związku z wybudowaniem obiektów budowlanych bez pozwolenia na budowę lub bez zgłoszenia, niemożliwych do przewidzenia na etapie planowania.

(akta kontroli tom I, str. 143, 145-160)

Według stanu na koniec 2023 r., należności PUW pozostałe do zapłaty wynosiły 1279,6 tys. zł, w tym zaległości 1218,1 tys. zł. Były one wyższe od występujących na koniec 2022 r. odpowiednio o 103,6 tys. zł (o 8,8%) oraz o 96,4 tys. zł (o 8,6%). Wzrost zaległości wynikał przede wszystkim z zasądzonych przez Sąd Rejonowy w Kolbuszowej na rzecz Skarbu Państwa – Wojewody Podkarpackiego, trzech kwot należności w łącznej wysokości 86,1 tys. zł z tytułu naprawienia szkody dotyczącej bezprawnie pozyskanej zwierzyny (§ 0970) oraz naliczenia odsetek od nieterminowych wpłat należności na kwotę 43 tys. zł (§ 0910).

Głównymi pozycjami należności pozostałych do zapłaty, w tym zaległości były kary nakładane przez organy nadzoru budowlanego, które wraz z odsetkami wynosiły 328,4 tys. zł, zwroty wydatków z lat ubiegłych (342,3 tys. zł), należności przejęte po likwidacji jednostek¹⁹ (212,8 tys. zł z odsetkami), kary nakładane za nieterminowe wydanie decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego (101,3 tys. zł wraz

¹⁵ Dochody w dziale 750 rozdziale 75011 § 0930 *Wpływy z opłat paszportowych oraz pozostałych opłat konsularnych.*

¹⁶ Dochody w dziale 750 rozdziale 75011 § 0750 *Wpływy z najmu i dzierżawy składników majątkowych Skarbu Państwa, jednostek samorządu terytorialnego lub innych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych oraz innych umów o podobnym charakterze.*

¹⁷ Dochody w dziale 710 rozdziale 71015 § 0690 *Wpływy z różnych opłat.*

¹⁸ Dochody w dziale 750 rozdziale 75011 § 0620 *Wpływy z opłat za zezwolenia, akredytacje oraz opłaty ewidencyjne.*

¹⁹ Przede wszystkim Zakładu Obsługi PUW.

z odsetkami) oraz ww. należność z tytułu naprawienia szkody dot. bezprawnie pozyskanej zwierzyny. Należności te stanowiły 83,7% wszystkich należności pozostałych do zapłaty.

(akta kontroli tom I, str. 144, 146-147, 161-196)

Regulamin organizacyjny PUW²⁰, określał zasady podejmowania działań windykacyjnych oraz stosowania ulg w spłacie należności Urzędu. Przepisy działu IV regulaminu, przewidywały zadania wspólne wydziałów Urzędu związane z realizacją zadań i kompetencji Wojewody. Według § 11 pkt 5 i 8 regulaminu, wydziały prowadziły przy współpracy z Wydziałem Finansów i Budżetu lub Wydziałem Organizacyjno-Administracyjnym oraz z Wydziałem Prawnym i Nadzoru, sprawy z zakresu umarzania, odraczania terminów lub rozkładania na raty spłat należności pieniężnych o charakterze cywilnoprawnym przypadających organom administracji rządowej lub państwowym jednostkom budżetowym oraz należności budżetowych o charakterze publicznoprawnym z tytułu dochodów budżetowych, zgodnie z zakresem zadań określonych dla poszczególnych wydziałów w Statucie Urzędu i Regulaminie. Ponadto, wydziały prowadziły sprawy związane z dochodzeniem w drodze egzekucji administracyjnej i sądowej należności ustalonych i określonych rozstrzygnięciem wydanym w zakresie zadań danego wydziału.

Analizą objęto pięć zaległości budżetowych w zakresie prawidłowości prowadzenia działań windykacyjnych na kwotę 766,6 tys. zł²¹. We wszystkich badanych sprawach należności naliczono zgodnie z obowiązującymi przepisami i rozstrzygnięciami właściwych organów oraz niezwłocznie podejmowano działania windykacyjne. W sprawach cywilnoprawnych występowano na drogę postępowania sądowego w celu wyegzekwowania zaległości.

(akta kontroli tom I, str. 153-157, 197-231)

W 2023 r. w części 85/18 przedawnieniu uległy należności w łącznej wysokości 147,4 tys. zł, co stanowiło 0,14% dochodów wykonany w 2023 r. Dotyczyły one głównie kar nałożonych decyzjami administracyjnymi na podstawie ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach²² (75,7 tys. zł) i ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska²³ (31,3 tys. zł).

Pozostałe przedawnione należności dotyczyły opłat z tytułu czynności kontrolnych realizowanych w związku ze sprawowaniem bieżącego i zapobiegawczego nadzoru sanitarnego, należności za wykonane badania laboratoryjne z wraz z odsetkami. Prowadzona egzekucja administracyjna okazała się nieskuteczna pomimo zastosowania wszystkich środków przewidzianych prawem. W 2023 r. nie uległy przedawnieniu należności zaewidencjonowane w księgach rachunkowych Urzędu.

Analiza pięciu najstarszych należności, które pozostawały nierozliczone na 31 grudnia 2023 r. w wysokości 734,6 tys. zł²⁴ wykazała, że:

- należność w kwocie 3 tys. zł za dzierżawę majątku Skarbu Państwa, z tego: 0,3 tys. zł należność główna, 2,4 tys. zł odsetki za zwłokę, 0,3 tys. zł koszty sądowe. Data wymagalności należności głównej: 1 marca 1991 r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Ciechanowie, postanowieniem z dnia 28

²⁰ Regulamin Podkarpackiego Urzędu Wojewódzkiego w Rzeszowie, stanowiący załącznik do zarządzenia nr 98/22 Wojewody Podkarpackiego z dnia 25 kwietnia 2022 r. w sprawie ustalenia Regulaminu Podkarpackiego Urzędu Wojewódzkiego w Rzeszowie, zmienionego zarządzeniami: nr 146/22 z dnia 4 lipca 2022 r., 211/22 z dnia 25 października 2022 r., nr 251/22 z dnia 12 grudnia 2022 r., nr 15/23 z dnia 24 stycznia 2023 r., nr 118/23 z dnia 13 czerwca 2023 r., nr 191/23 z dnia 5 października 2023 r., nr 3/24 z dnia 17 stycznia 2024 r. oraz nr 50/24 z dnia 22 lutego 2024 r.

²¹ Należność główna 530,1 tys. zł, odsetki 236,3 tys. zł, koszty upomnienia 0,2 tys. zł.

²² Dz. U. z 2001 r. Nr 62, poz. 628, ze zm. – uchylona z dniem 23 stycznia 2013 r.

²³ Tj. Dz. U. z 2024 r. poz. 54.

²⁴ Z tego: należność główna 236,2 tys. zł, odsetki za zwłokę 492,4 tys. zł, koszty sądowe, egzekucyjne 6 tys. zł.

- listopada 2019 r. (sygn. akt Km 748/14) umorzył postępowanie egzekucyjne z uwagi na jego bezskuteczność i zwrócił wierzycielowi tytuł wykonawczy;
- należność w kwocie 548,3 tys. zł z tytułu obrotu zwierzętami hodowlanymi, z tego: 162,1 tys. zł należność główna, 380,6 tys. zł odsetki za zwłokę, 5,6 tys. zł koszty sądowe. Data wymagalności należności głównej: 15 sierpnia 2001 r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Janowie Lubelskim, postanowieniem z dnia 25 lutego 2021 r. (sygn. akt GKm 32/20) umorzył postępowanie egzekucyjne z uwagi na jego bezskuteczność i zwrócił wierzycielowi tytuł wykonawczy.
- Wartość ww. należności została zaktualizowana poprzez dokonanie odpisu aktualizującego należności na koncie 290 *Odpisy aktualizujące należności*. Należności te były w trakcie działań windykacyjnych i nie uległy przedawnieniu.

(akta kontroli tom I, str. 98-101, 141-142, 163, 239-296)

Dyrektor Wydziału Nieruchomości wyjaśnił, że: *przesłanki umożliwiające z urzędu umorzenie należności określa m.in. treść art. 56 ust. 1 pkt 3 ustawy o finansach publicznych stanowiąc, iż należności mające charakter cywilnoprawny mogą być z urzędu umarzone w całości jeżeli zachodzi uzasadnione przypuszczenie, że w postępowaniu egzekucyjnym nie uzyska się kwoty wyższej od kosztów dochodzenia i egzekucji tej należności lub postępowanie egzekucyjne okazało się nieskuteczne. W obydwu wskazanych w piśmie sprawach były prowadzone postępowania egzekucyjne, które zostały umorzone z uwagi na ich bezskuteczność natomiast tytuły wykonawcze zostały zwrócone wierzycielowi. W związku z powyższym zaległości można uznać za niemożliwe do wyegzekwowania. Tym samym zostały spełnione przesłanki umorzenia należności w całości określone w art. 56 ust. 1 pkt 3 ustawy o finansach publicznych.*

Ponadto Dyrektor wyjaśnił, że *ww. należności nie zostały dotychczas umorzone z uwagi na fakt, iż przepis art. 56 ust. 1 pkt 3 ustawy o finansach publicznych nie przewiduje obligatoryjnych przesłanek umorzenia należności. Ponadto w przypadku poprawy sytuacji majątkowej dłużników w przyszłości Wojewoda będzie mógł podjąć działania zmierzające do wyegzekwowania należności. Umorzenie należności pozbawi zaś Skarb Państwa możliwości dochodzenia należnych środków finansowych w sposób ostateczny i nieodwołalny.*

(akta kontroli tom I, str. 98-101, 141-142, 240-296, 496-510)

W 2023 r. Wojewoda podejmowała działania nadzorcze w celu prawidłowej realizacji dochodów przez jednostki realizujące budżet w części 85/18, w tym zmierzające do zmniejszenia kwoty zaległości. W ramach tych działań, podejmowanych na podstawie art. 175 ust. 2 pkt 1 ustawy o finansach publicznych, służby Wojewody przeprowadziły 12 kontroli obejmujących realizację dochodów budżetowych, w tym jedną w jednostce podległej oraz 11 w jst²⁵. W zakresie windykacji należności nie stwierdzono nieprawidłowości. Realizacja dochodów budżetowych, w tym kształtowanie się poziomu zaległości, były przedmiotem ocen i analiz (kwartalnych i rocznych) dokonywanych w oparciu o przyjmowane sprawozdania wraz z częścią opisową oraz uzyskane informacje i wyjaśnienia.

(akta kontroli tom IV, str. 358-458)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

²⁵ W kontroli kompleksowej przeprowadzonej w Komendzie Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej sprawdzono realizację planu dochodów, a w kontroli 11 jst - prawidłowości i terminowości pobierania dochodów, które podlegają przekazaniu do budżetu państwa (z tego trzy kontrole były w toku).

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa w 2023 r., w części 85/18 w zakresie realizacji dochodów, w tym dochodzenia należności.

Dochody budżetowe na 2023 r. zostały realnie zaplanowane, w oparciu o wykonanie w latach ubiegłych. Wykonano je w wysokości 117,4% planu. W PUW na bieżąco ujmowano w księgach rachunkowych należności budżetowe, a także prowadzono kontrole terminowości ich zapłaty. Działania podejmowane w celu odzyskania należności były rzetelne i adekwatne. Wzrost należności pozostałych do zapłaty i zaległości wynikał z przyczyn niezależnych od dysponenta części 85/18 budżetu państwa.

Wojewoda realizowała działania nadzorcze zmierzające do prawidłowej realizacji dochodów przez jednostki realizujące budżet w części 85/18.

2. Wydatki

2.1 Wydatki budżetu państwa

Opis stanu
faktycznego

W 2023 r. wydatki w części 85/18 budżetu państwa wyniosły 2 973 736,6 tys. zł. W porównaniu do 2022 r. kwota wydatków była mniejsza o 858 717 tys. zł (22,4%). Wykonane wydatki były wyższe o 583 245,6 tys. zł (24,4%) od określonych w ustawie budżetowej, a niższe o 88 646,4 tys. zł (2,9%) od wydatków według planu po zmianach.

Analizą objęto wykonanie wydatków w ośmiu działach²⁶, w których wydano 2 810 903,1 tys. zł, co stanowiło 94,5% łącznej kwoty wydatków w części 85/18. W analizowanych działach i rozdziałach wydatki te realizowano zgodnie z planem finansowym. W działach wykonano je w wysokościach od 87,3% do 99,2% planu, a w rozdziałach – od 0,8% do 100% planu²⁷.

W istotnie niższych²⁸ kwotach od planowanych zrealizowano wydatki w dziewięciu rozdziałach:

- w rozdziale 01022 *Zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt oraz badania monitoringowe pozostałości chemicznych i biologicznych w tkankach zwierząt i produktach pochodzenia zwierzęcego*, gdzie wydatki wykonano w kwocie niższej o 19 630,3 tys. zł (o 60,9%) od planowanych, co było niezależne od dysponenta części 85/18 i wynikało ze zmniejszenia występowania nieprzewidzianych epizoocji ASF²⁹ u świń i HPAI³⁰ u drobiu na co miały wpływ prowadzone działania profilaktyczne i zmniejszenie погоłowia trzody chlewnej,
- w rozdziale 60004 *Lokalny transport zbiorowy*, wydatki wykonano w kwocie niższej o 5457,8 tys. zł (o 99,2%) od planowanych, co było niezależne od dysponenta części i wynikało z niższego niż planowano, na podstawie informacji przekazanych przez gminy, wykorzystania środków na sfinansowanie organizacji bezpłatnych przewozów do i z lokalu wyborczego³¹,
- w rozdziale 60016 *Drogi publiczne gminne*, gdzie wydatki wykonano w kwocie niższej o 1119,4 tys. zł (o 23,5%) od planowanych, co było związane z niewykonaniem przez jst w pełnym zakresie zadania inwestycyjnego,

²⁶ 010 Rolnictwo i łowiectwo, 600 Transport i łączność, 750 Administracja publiczna, 754 Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa, 801 Oświata i wychowanie, 851 Ochrona zdrowia, 852 Pomoc społeczna, 855 Rodzina.

²⁷ Wydatki realizowano w 81 rozdziałach. W 36 rozdziałach wykonano je w wysokościach powyżej 99% planu, w 36 rozdziałach od 81% do 99% planu, w czterech od 72,2% do 79,7% i w pięciu odpowiednio 0,8%, 17,2%, 39,1%, 51,8% i 55,1% i 55,4% planu po zmianach.

²⁸ Tj. poniżej 80% planu.

²⁹ Afrykański pomór świń.

³⁰ Wysoce zjadliwa grypa ptaków.

³¹ Wynikającego z wejścia w życie ustawy z dnia 26 stycznia 2023 r. o zmianie ustawy - Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2023 r., poz. 497) - art. 37e i 37f ustawy Kodeks wyborczy.

- w rozdziale 75421 *Zarządzanie kryzysowe*, wydatki wykonano w kwocie niższej o 421,7 tys. zł (o 27,8%) od planowanych, co było związane z niewykorzystaniem środków stanowiących rezerwę na nieprzewidziane wydatki związane z protestami odbywającymi się na drogach krajowych prowadzących do przejść granicznych,
- w rozdziale 80146 *Dokształcanie i doskonalenie nauczycieli*, wydatki wykonano w kwocie niższej o 1720,8 tys. zł (o 48,2%) od planowanych, co było związane z mniejszą niż zakładano liczbą doradców metodycznych, którym jst powierzyły realizację zadań,
- w rozdziale 85157 *Staże i specjalizacje medyczne*, wydatki wykonano w kwocie niższej o 8696,5 tys. zł (o 20,3%) od planowanych, co było niezależne od dysponenta i wynikało głównie z niższych niż zakładano wydatków na realizację przez Samorząd Województwa Podkarpackiego zadania polegającego na finansowaniu staży podyplomowych lekarzy i lekarzy dentyków,
- w rozdziale 85220 *Jednostki specjalistycznego poradnictwa, mieszkania chronione i ośrodki interwencji kryzysowej*, wydatki wykonano w kwocie niższej o 59,7 tys. zł (o 24,9%) od planowanych, co wynikało z niższych niż planowano kosztów realizacji przez jst zadań,
- w rozdziale 85508 *Rodziny zastępcze*, gdzie wydatki wykonano w kwocie niższej o 11,5 tys. zł (o 44,6%) od planowanych, co było związane z ze zwrotem przez jst części niewykorzystanej dotacji,
- w rozdziale 85516 *System opieki nad dziećmi w wieku do lat 3*, wydatki wykonano w kwocie niższej o 1131,6 tys. zł (o 82,8%) od planowanych, co było spowodowane nie dopełnieniem przez beneficjentów Programu MALUCH+ obowiązku złożenia kompletu dokumentacji do zawarcia umowy na realizację zadania i w związku z tym przesunięcie płatności na 2024 r.

(akta kontroli tom I, str. 297-384, tom IV, str. 190-337)

W 2023 r. plan wydatków w części 85/18 zwiększono³² środkami z rezerw łącznie o 713 811,7 tys. zł. Plan wydatków budżetu państwa zwiększono o 671 725,5 tys. zł, z czego środkami z rezerw celowych o 650 494,7 tys. zł, a środkami z rezerwy ogólnej o 21 230,8 tys. zł. Plan wydatków budżetu środków europejskich zwiększono środkami z rezerw celowych tego budżetu (pozycja 98 i 99) o 42 086,2 tys. zł.

Z rezerwy ogólnej wykorzystano 20 440,5 tys. zł (96,3% środków z tej rezerwy pozostającej w budżecie części 85/18 po zmianach)³³. Niepełne wykorzystanie środków z rezerwy ogólnej spowodowane było głównie oszczędnościami powstałymi w wyniku udzielonych zamówień publicznych.

W 2023 r. Wojewoda nie przekazywała informacji o braku zasadności złożenia wniosku o rezerwę ogólną na sugestie Prezesa Rady Ministrów o wystąpienie z takim wnioskiem.

Nie wystąpiły również zwiększenia wydatków środkami z rezerwy ogólnej w trybie wskazanym w §1a ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 lutego 2017 r. w sprawie dysponowania rezerwą ogólną budżetu państwa³⁴.

W 2023 r. podobnie jak w poprzednim roku Prezes Rady Ministrów przyznał Wojewodzie środki z rezerwy ogólnej na realizację zadań niewymagających nagłego wsparcia finansowego³⁵ w kwocie ogółem 6902,1 tys. zł. Środki w kwocie 415,1 tys. zł zostały przyznane na dofinansowanie prac remontowych zbiorowych i indywidualnych

³² Uwzględniając zmniejszenia w trakcie roku dokonane przez Ministra Finansów decyzjami korygującymi.

³³ W trakcie 2023 r. plan wydatków w części 85/18 zwiększono środkami z rezerwy ogólnej o 22 742,5 tys. zł. Następnie decyzjami MF kwota ta została zmniejszona o 1 511,7 tys. zł. Kwota 787,1 tys. zł została zablokowana decyzjami Wojewody.

³⁴ Dz. U. z 2023 r., poz. 473.

³⁵ Tj. na zadania, których wspieranie można było przewidzieć, a co za tym idzie – można było zaplanować w ustawie budżetowej bezpośrednio w budżecie dysponenta lub w ramach rezerwy celowej.

mogił wojennych powstańców z 1863 r., żołnierzy Wojska Polskiego oraz ofiar terronu niemieckiego i komunistycznego. Ponadto przyznano środki na pokrycie części kosztów realizacji zadania pn. „Budowa Jednostki Ratowniczo-Gaśniczej w miejscowości Dubiecko Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej (PSP) w Przemyślu” w kwocie 6487 tys. zł.

Na prace remontowe miejsc spoczynku, kwater i mogił wojennych³⁶ w 2023 r. zaplanowano środki w kwocie 595 tys. zł. Na etapie planowania budżetu na 2023 r. Wojewoda nie występowała o dodatkowe środki na realizację tych zadań. Podobnie jak w poprzednim roku z inicjatywy Kancelarii Prezesa Rady Ministrów (KPRM) Urząd przesłał w dniu 13 stycznia 2023 r. wykaz 28 miejsc spoczynku polskich żołnierzy, powstańców i ofiar wojen wymagających prac remontowych na kwotę ogółem 756,1 tys. zł. Wykaz ten został opracowany na podstawie informacji i zapotrzebowań przesłanych przez gminy. KPRM zaakceptowała do dofinansowania 13 miejsc spoczynku na kwotę 415,1 tys. zł., prosząc jednocześnie o złożenie wniosku o rezerwę ogólną tylko na miejsca pamięci znajdujące się na zaakceptowanej liście. Zgodnie z wskazaniem KPRM Wojewoda wystąpiła do Prezesa Rady Ministrów o przyznanie na ww. cel środków z rezerwy ogólnej.

Na pokrycie kosztów realizacji zadania pn. „Budowa Jednostki Ratowniczo-Gaśniczej w miejscowości Dubiecko Komendy Miejskiej PSP w Przemyślu” w budżecie Wojewody w 2023 r. zaplanowano środki w kwocie 4400 tys. zł. Na etapie planowania budżetu na 2023 r. Wojewoda wystąpiła do Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z prośbą o akceptację wniosku skierowanego do Ministra Finansów (MF) o zapewnienie finansowania z rezerwy celowej dla przedmiotowego zadania, jednak wniosek ten nie uzyskał akceptacji. Uzasadnieniem wystąpienia o środki z rezerwy ogólnej były ograniczone możliwości finansowe jednostki i brak możliwości pozyskania dodatkowych środków finansowych z innych źródeł pozwalających na kontynuowanie realizacji zadania.

(akta kontroli tom I, str. 385-495, tom II, str. 3-198)

Z rezerw celowych budżetu państwa wykorzystano 615 360,9 tys. zł (94,6% środków z tych rezerw pozostających w budżecie części 85/18 po zmianach)³⁷. Główne przyczyny niewykorzystania środków z rezerw celowych to:

- niższa niż planowano liczba lekarzy i lekarzy dentyistów podejmujących staże podyplomowe na terenie województwa podkarpackiego (nie wykorzystano 6208,8 tys. zł - poz. 68 rozdział 85157)
- niższe niż zakładano na podstawie szacunków gmin koszty przewozu wyborców do lokali wyborczych (nie wykorzystano 5457,8 tys. zł - poz. 72 rozdział 60004),
- mniejsza niż planowano liczba wniosków o świadczenia pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów (nie wykorzystano 3731,7 tys. zł - poz. 26 rozdział 85415)
- odstąpienie od umowy z kontrahentem na zakup ciężkich samochodów ratowniczo-gaśniczych w związku z niewydaniem przedmiotu umowy (nie wykorzystano 2085,3 tys. zł - poz. 59 rozdział 75410),
- mniejsza niż pierwotnie zakładano liczba pracowników zatrudnionych w domach pomocy społecznej uprawnionych do dodatków do wynagrodzeń (nie wykorzystano 1869,2 tys. zł - poz. 49 rozdział 85202),
- opóźnienia w realizacji robót budowlanych na zadaniach związanych z usuwaniem skutków ruchu osuwiskowych ziemi lub przeciwdziałaniem tym zdarzeniom (nie wykorzystano 1039 tys. zł - poz. 4 rozdział 90078 i 92178),

³⁶ Dział 710 Działalność usługowa, rozdział 71035 Cmentarze.

³⁷ W trakcie 2023 r. plan wydatków w części 85/18 zwiększono środkami z rezerw celowych o 658 775 tys. zł. Następnie decyzjami MF kwota ta została zmniejszona o 8280,3 tys. zł. Kwota 18 497,7 tys. zł została zablokowana decyzjami Wojewody.

- niezakończenie procedur odnośnie umów na funkcjonowanie nowych miejsc opieki realizowanych w ramach programu MALUCH+³⁸ (nie wykorzystano 1130 tys. zł poz. 8 rozdział 85516),
- opóźnienia w realizacji zadań dotyczących dróg gminnych (nie wykorzystano 1119,4 tys. zł - poz. 45 rozdział 60016).

Z przyczyn tych nie wykorzystano 22 641,2 tys. zł, co stanowiło 64,4% łącznej kwoty niewykorzystanych środków otrzymanych z rezerw celowych budżetu państwa. Pozostałe przyczyny to głównie niższe niż planowano koszty realizacji zadań lub oszczędności przy ich realizacji.

Wojewoda nie występowała do Ministra Finansów (MF) o skorygowanie decyzji zwiększających budżet w części 85/18 środkami z rezerw. Przyczyną był brak możliwości ustalenia wysokości niewykorzystanych środków w terminie umożliwiającym złożenie wniosku o korekty decyzji³⁹, co wynikało z późnych zgłoszeń nadwyżki posiadanych środków finansowych i dokonania zwrotów dotacji przez samorządy. Informacje o nadwyżce środków wynikały ze sprawozdań i informacji przekazanych po zakończeniu 2023 r. Niewykorzystanych środków nie przenoszono na wydatki niewygasające z końcem roku 2023.

(akta kontroli tom I, str. 421-453, tom II, str. 256-261)

Badaniem objęto wszystkie zwiększenia budżetu w części 85/18 środkami z rezerwy ogólnej budżetu państwa, zwiększenia z pozycji 52 rezerw celowych⁴⁰ na udzielanie jst dotacji celowych z budżetu państwa (16 762,3 tys. zł), z pozycji 68⁴¹ na uzupełnienie dotacji na finansowanie staży podyplomowych lekarzy i lekarzy dentyistów oraz finansowanie dodatków do wynagrodzeń dla kierowników specjalizacji (20 005,2 tys. zł), z pozycji 26⁴² na dofinansowanie świadczeń pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów oraz na dofinansowanie zakupu podręczników i materiałów edukacyjnych (16 632,5 tys. zł), z pozycji 72⁴³ na dofinansowanie działalności bieżącej domów pomocy społecznej (3755 tys. zł) i na sfinansowanie nałożonego na gminy obowiązku zorganizowania bezpłatnego dowozu do i z lokali wyborczych dla wyborców (5500 tys. zł), z pozycji 45⁴⁴ na realizację zadań dotyczących dróg gminnych (3330,4 tys. zł). Ogółem badaniem objęto zwiększenia środkami z rezerw w łącznej wysokości 87 216,2 tys. zł, w tym 65 985,4 tys. zł z rezerw celowych budżetu państwa (10,1% łącznej kwoty zwiększeń z tych rezerw pozostających w budżecie części 85/18 po zmianach).

Wnioski Wojewody o zwiększenia planu wynikały z faktycznych potrzeb i były celowe. Przyznane środki wykorzystano zgodnie z przeznaczeniem. Z przyczyn niezależnych od dysponenta części 85/18, zaistniałych po zwiększeniu budżetu, nie wykorzystano 790,3 tys. zł z rezerwy ogólnej (3,7% środków przyznanych z tej rezerwy) oraz 17 451,3 tys. zł z badanych rezerw celowych (2,7% ogółu środków przyznanych z badanych rezerw celowych).

(akta kontroli tom II, str. 198-296)

³⁸ Program rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wielu do 3 lat „MALUCH+” 2022-2029 finansowany w ramach Funduszy Europejskich dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS).

³⁹ Art. 154 ust. 1 *ustawy o finansach publicznych*.

⁴⁰ Pozycja 52 – Środki na zwiększenie dostępności wychowania przedszkolnego.

⁴¹ Pozycja 68 – Środki na zadania w obszarze zdrowia.

⁴² Pozycja 26 - Środki na wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, zapewnienie uczniom objętym obowiązkiem szkolnym dostępu do bezpłatnych podręczników, materiałów edukacyjnych i materiałów ćwiczeniowych, realizację programu rządowego "Aktywna tablica" i Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa - Priorytet 3, a także innych programów rządowych oraz programów i przedsięwzięć ustanawianych w obszarze oświaty i wychowania na podstawie art. 90u i 90w ustawy o systemie oświaty.

⁴³ Pozycja 72 - Wydatki związane ze zwalczaniem skutków, w tym społeczno-gospodarczych, kryzysu wywołanego konfliktem zbrojnym w Ukrainie.

⁴⁴ Pozycja 45 - Środki na dofinansowanie zadań własnych jednostek samorządu terytorialnego.

W 2023 r. Wojewoda wydała 73 decyzje, którymi zablokowała⁴⁵ wydatki budżetowe w wysokości 57 910,6 tys. zł. Stanowiły one 2,4% wydatków planowanych. Zablokowane wydatki na dotacje dla jst wyniosły 35 322,5 tys. zł (1,5% dotacji planowanych dla jst). Przyczynami zablokowania wydatków były:

- opóźnienia w realizacji zadań (art. 177 ust. 1 pkt 2 ustawy o finansach publicznych) – 277,7 tys. zł (cztery decyzje),
- opóźnienia w realizacji zadań i nadmiar środków (art. 177 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy o finansach publicznych) – 206,3 tys. zł (dwie decyzje – nadmiar środków – 91 tys. zł, opóźnienia w realizacji zadań – 115,3 tys. zł),
- nadmiar środków (art. 177 ust. 1 pkt 3 ustawy o finansach publicznych) – 57 426,6 tys. zł (67 decyzji).

Z powodu opóźnień w realizacji zadań zablokowano wydatki na realizację pięciu zadań, w tym jedno finansowane ze środków pochodzących z rezerwy celowej:

- realizacja zadania inwestycyjnego „Budowa placu manewrowego wraz z niezbędną infrastrukturą towarzyszącą na drogowym przejściu granicznym w Korczowej” – opóźnienie realizacji zadania (147,7 tys. zł środki planowane w budżecie),
- zakup schodów jezdnych z podestem na kolejowe przejście graniczne Przemysł-Medyka, stacja w Medyce – opóźnienia w realizacji zadania (blokada 10 tys. zł – środki z rezerwy celowej poz. 22) oraz zakup teleskopowej kamery inspekcyjnej na lotnicze przejście graniczne Rzeszów-Jasionka – opóźnienie w realizacji zadania (blokada 25 tys. zł – środki z rezerwy celowej pozycja 22),
- realizacja zadań programowych przez Stowarzyszenie Euroregion Karpacki Polska – przesunięcie w czasie rozpoczęcia realizacji programów w ramach nowej perspektywy 2021-2027 (blokada 70 tys. zł – środki planowane w budżecie),
- realizacja zadań programowych przez beneficjenta w ramach nowej perspektywy INTERREG Polska-Słowacja 2021-2027 – opóźnienia rozpoczęcia realizacji zadań programowych (blokada 50 tys. zł – środki planowane w budżecie),
- niewykorzystanie środków w ramach programu Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 (FEnIKS) w 2023 r. spowodowane opóźnieniem w realizacji zadania⁴⁶ (blokada 91 tys. zł – środki planowane w budżecie).

Blokady wynikające z nadmiaru posiadanych środków wynosiły 57 516,9 tys. zł i dotyczyły głównie wydatków na:

- działania wynikające z występowania nieprzewidzianych epizootii, w szczególności ognisk afrykańskiego pomoru świń oraz grypy ptaków – ze względu na mniejszą niż planowano liczbę epizootii, w szczególności ognisk chorób zakaźnych zwierząt (zablokowano 19 383 tys. zł przeznaczonych dla Inspekcji Weterynaryjnej),
- prace geodezyjno-urzędzeniowe na potrzeby rolnictwa – ze względu na niższe niż planowano wydatki na realizację scaleń gruntów w ramach poddziałania „Wsparcie na inwestycje związane z rozwojem, modernizacją i dostosowywaniem rolnictwa i leśnictwa” objętego PROW⁴⁷ na lata 2014-2020 (15 377,9 tys. zł dotacji dla powiatów),

⁴⁵ Do końca roku.

⁴⁶ Termin naboru wniosków o dofinansowanie projektu pomocy technicznej dla służb administracji na szczeblu wojewódzkim został ogłoszony w listopadzie 2023 r., umowa o dofinansowanie Projektu została zawarta w dniu 6 grudnia 2023 r. a porozumienia z wojewodami w dniach 7-11 grudnia 2023 r. Wydatki bieżące jednostki nie zostały zaplanowane we wniosku o dofinansowanie.

⁴⁷ Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich.

- sfinansowanie realizacji zadania z zakresu administracji rządowej, zleconego gminom, polegającego na zorganizowaniu bezpłatnych przewozów do i z lokali wyborczych – ze względu na niższe niż planowano wydatki na realizację zadania (5457,8 tys. zł dotacji dla gmin – środki z rezerwy celowej poz. 72),
- finansowanie staży podyplomowych lekarzy i lekarzy dentystów – ze względu na mniejsze niż planowano zapotrzebowanie na środki (6208,8 tys. zł dotacji dla Samorządu Województwa Podkarpackiego – środki z rezerwy celowej poz. 68),
- dofinansowanie działalności bieżącej domów pomocy społecznej - ze względu na mniejsze niż planowano potrzeby (2418,7 tys. zł dotacje dla powiatów – środki z rezerwy celowej poz. 49 i 72),
- wspieranie organizacji doradztwa metodycznego na terenie województwa podkarpackiego – ze względu na wyłonienie w wyniku postępowania rekrutacyjnego mniejszej, niż przewidywano liczby doradców (1664,9 tys. zł dotacji dla jst.)
- wypłaty odszkodowań z tytułu strat wyrządzonych przez zwierzęta łowne w uprawach i płodach rolnych – ze względu na mniejszą ilość zgłoszonych szkód łowieckich w 2023 r. (1003 tys. zł dotacji dla Samorządu Województwa Podkarpackiego),
- realizacja zdań związanych z gospodarką nieruchomościami Skarbu Państwa- ze względu na niższe niż planowano koszty realizacji zdań (918,9 tys. zł dotacji dla powiatów),
- realizacja zadania pn. „Beatyfikacja Rodziny Ulmów wraz z wydarzeniami towarzyszącymi” – ze względu na oszczędności na zadaniu (637,8 tys. zł środki z rezerwy ogólnej).

Blokadami objęto 19 284,7 tys. zł środków z rezerw budżetu państwa (2,9% kwoty otrzymanej z rezerw budżetu państwa i pozostających w budżecie po zmianach), z czego 787 tys. zł z rezerwy ogólnej (3,7%) oraz 18 497,7 tys. zł z rezerw celowych (2,9%).

Główną przyczyną zablokowania środków z rezerwy ogólnej były oszczędności na realizacji zadania pn. „Beatyfikacja Rodziny Ulmów wraz z wydarzeniami towarzyszącymi”, niewykorzystanie przez gminy wszystkich przyznanych środków na dofinansowanie prac remontowych mogił wojennych oraz oszczędności powstałe w wyniku udzielenia zamówień publicznych.

Na opisane powyżej zadania zablokowano środki z rezerw celowych⁴⁸ w kwocie ogółem 14 085,3 tys. zł (76,1% ogółu zablokowanych środków z rezerw celowych).

W 2023 r. w części 85/18 nie wystąpiły przypadki zablokowania środków decyzjami Prezesa Rady Ministrów i MF oraz w trybie art. 179 *ustawy o finansach publicznych*.

(akta kontroli tom II, str. 262-276)

Szczegółowym badaniem objęto pięć decyzji Wojewody, którymi w listopadzie i grudniu 2023 r. zostały zablokowane wydatki w łącznej wysokości 14 653,7 tys. zł (25,3% zablokowanych wydatków). Nie stwierdzono zwłoki w zatwierdzaniu wniosków o blokady i podejmowaniu decyzji o zablokowaniu wydatków. Decyzje wydawano i wpisywano do systemu TREZOR w dniu zatwierdzenia wniosków w tym systemie. Wszystkie badane decyzje dotyczyły blokad z powodu nadmiaru środków z rezerw celowych. Termin uzyskania informacji o nadmiarze środków nie dawał podstaw do wystąpienia przez Wojewodę o korekty decyzji przyznających te środki. Wcześniejsze ustalenie nadmiaru środków nie było możliwe z przyczyn niezależnych od Wojewody.

(akta kontroli tom II, str. 277-296)

⁴⁸ Pozycja 49, 72 i 68.

Prezes Rady Ministrów nie wydał Wojewodzie wiążących poleceń wypłaty środków na Fundusz Przeciwdziałania COVID-19.

(akta kontroli tom II, str. 188-197)

W porównaniu do 2022 r. nie nastąpiła istotna zmiana w strukturze wydatków według grup ekonomicznych⁴⁹ w części 85/18. Wydatki na dotacje stanowiły 74,2% ogółu wydatków (w 2022 r. – 85,8%), wydatki bieżące jednostek budżetowych – 17,9% (w 2022 r. – 11%), wydatki majątkowe 7,8% (w 2022 r. – 3,1%) i świadczenia na rzecz osób fizycznych, tak jak w 2022 r. - 0,1%. Wydatki według grup ekonomicznych realizowano zgodnie z planem finansowym.

Wydatki na dotacje budżetowe w 2023 r. wyniosły 2 207 798,6 tys. zł i zostały wykonane w wysokości 98,2% planu. Wydatki te były niższe o 1 082 144,1 tys. zł (32,9%) od takich wydatków poniesionych w 2022 r., co wynikało głównie ze zmiany w trakcie 2022 r. podmiotu realizującego wypłaty świadczeń wychowawczych⁵⁰.

Wydatki na dotacje realizowano zgodnie z planem. W działach wykonano je w wysokościach od 79,9% do 100% planu, a w rozdziałach – od 0,8% do 100% planu. W istotnie niższych⁵¹ kwotach od planowanych zrealizowano wydatki na dotacje w czterech rozdziałach:

- 60004 *Lokalny transport zbiorowy*, wydatki wykonano w kwocie niższej o 5457,8 tys. zł (o 99,2%) od planowanych, co wynikało z niższego niż planowano na podstawie zgłoszeń jst zapotrzebowania na środki przeznaczone na sfinansowanie organizacji bezpłatnych przewozów do i z lokalu wyborczego.
- 80146 – *Dokształcanie i doskonalenie zawodowe*, wydatki wykonano w kwocie niższej o 1720,8 tys. zł (o 48,2%) od planowanych, co było związane z mniejszą niż zakładano liczbą doradców metodycznych, którym jst powierzyły realizację zadań.
- 85157 - *Stáže i specjalizacje medyczne*, wydatki wykonano w kwocie niższej o 8307,5 tys. zł (o 22%) od planowanych, co wynikało głównie z niższych niż zakładano na podstawie zapotrzebowań Samorząd Województwa Podkarpackiego wydatków na realizację zadania polegającego na finansowaniu staży podyplomowych lekarzy i lekarzy dentyków.
- 85415 *Pomoc materialna dla uczniów o charakterze socjalnym*, wydatki wykonano w kwocie niższej o 3731,7 tys. zł (o 22,4%) od planowanych, co wynikało z mniejszej niż zgłosiły jst liczby wniosków o pomoc materialną dla uczniów.

Główne cele, na jakie Wojewoda przeznaczyła dotacje, to: finansowanie lub dofinansowanie zadań w obszarze wsparcia rodziny, finansowanie lub dofinansowanie świadczeń pomocy społecznej oraz świadczeń alimentacyjnych, zapewnienie działalności PSP, dofinansowanie zadań w zakresie wychowania przedszkolnego, dopłaty dla przewoźników w celu rekompensaty utraconych dochodów z tytułu stosowania ustawowych ulg przy sprzedaży biletów, pokrycie kosztów działalności bieżącej ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, dofinansowanie kosztów utrzymania mieszkańców przebywających

⁴⁹ Grupy wydatków określone w załączniku nr 4 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 513). W grupie dotacji, świadczeń na rzecz osób, wydatków bieżących jednostek budżetowych oraz wydatków majątkowych uwzględniono – odpowiednio – wydatki na realizację programów finansowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 *ustawy o finansach publicznych*.

⁵⁰ Zgodnie z ustawą z dnia 17 września 2021 r. o zmianie ustawy o pomocy państwa w wychowaniu dzieci oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1981) wypłaty świadczeń wychowawczych (w ramach rządowego programu „Rodzina 500+”) od czerwca 2022 r., tj. od nowego okresu świadczeniowego przejął Zakład Ubezpieczeń Społecznych (ZUS).

⁵¹ Gdy rozbieżności wynosiły co najmniej 20% i były istotne kwotowo.

w domach pomocy społecznej i zwrot części podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej przez producentów rolnych. Wydatki na poszczególne rodzaje dotacji wyniosły:

- celowe 2 200 328,6 tys. zł (98,2% planu),
- dla gmin uzdrowiskowych 3007,7 tys. zł (100% planu),
- podmiotowe 2754,1 tys. zł (100% planu),
- na realizację zadań bieżących z zakresu edukacyjnej opieki wychowawczej, finansowanych w całości przez budżet państwa w ramach programów rządowych 922,8 tys. zł (87,1% planu),
- rekompensaty utraconych dochodów w podatkach i opłatach lokalnych 785,4 tys. zł (100% planu).

Dotacje celowe dla jst wyniosły 2 186 410,7 tys. zł (98,5% planu). Z kwoty tej dla gmin przeznaczono 1 655 833 tys. zł (98,4% planu), powiatów – 378 594,8 tys. zł (98,8% planu), samorządu województwa – 110 481,5 tys. zł (91,6% planu) oraz na dotacje celowe, w ramach programów realizowanych przez jst z udziałem środków europejskich – 41 501,4 tys. zł (98,6% planu).

Dotacje celowe dla pozostałych jednostek sektora finansów publicznych wyniosły 941,9 tys. zł (100% planu), fundacji i stowarzyszeń – 3385,6 tys. zł (99,6% planu), pozostałych jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych – 8786,2 tys. zł (99,9% planu), a w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich, realizowanych przez inne podmioty niż jst – 804,2 tys. zł (58,5% planu). Dotacje celowe na wykonywanie zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jst ustawami wyniosły 1 789 426 tys. zł (98,5% planu), na zadania bieżące realizowane przez jst na podstawie porozumień z organami administracji rządowej – 4554,2 tys. zł (71,4% planu), na realizację własnych zadań bieżących jst – 350 929,1 tys. zł (97,1% planu) i na realizację zadań ze środków europejskich 41 501,4 (98,6% planu).

(akta kontroli tom II, str. 297-315)

W 2023 r. wszystkie domy pomocy społecznej, które złożyły wnioski otrzymały dotacje.

Istotne różnice (większe niż 30%) – w odniesieniu do roku poprzedniego – w poziomie wydatków na dotacje dla jst wystąpiły w następujących działach klasyfikacji budżetowej:

- 010 *Rolnictwo i łowiectwo* – wyższe o 38 049,4 tys. zł (o 52,1%), co wynikało głównie z wyższych kwot zwrotu części podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej spowodowanych zwiększeniem stawki zwrotu i możliwością otrzymania zwrotu na nowe gatunki zwierząt oraz przyznaniem dodatkowych środków na wynagrodzenia dla pracowników jst realizujących zadania z zakresu administracji rządowej.
- 752 *Obrona narodowa* – wyższe o 2135,8 tys. zł (o 2483,5%), co było związane z finansowaniem od 2023 r. wydatków na przeprowadzenie kwalifikacji wojskowych w ramach potrzeb obronnych w rozdziale 75224 – Kwalifikacja wojskowa⁵².
- 756 *Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem* – niższe o 10 223,2 tys. zł (o 92,9%), co wynikało z wypłat w poprzednim roku rekompensat dla ośmiu gmin na podstawie ustawy z dnia 17 listopada 2021 r. o rekompensacie dochodów utraconych przez gminy w 2018 r. w związku ze zmianą zakresu opodatkowania elektrowni wiatrowych⁵³.

⁵² Zgodnie z art. 57 ust. 9 ustawy z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny (Dz. U. z 2024 r., poz. 248).

⁵³ Dz. U. z 2022 r., poz. 30.

- 851 *Ochrona zdrowia* – niższe o 224 296,2 (o 88,4%), co wynikało głównie ze zmian zasad finansowania zespołów ratownictwa medycznego⁵⁴ i składek na ubezpieczenie zdrowotne⁵⁵.
- 852 *Pomoc społeczna* - niższe o 150 289,6 tys. zł (o 31%), co wynikało głównie z realizacji w 2022 r. zadania dotyczącego finansowania wypłat dodatku osłonowego wraz z obsługą⁵⁶.
- 855 *Rodzina* – niższe o 786 231 tys. zł (o 39,8%), co było związane głównie z realizacją do 31 maja 2022 r. przez jst wypłat świadczeń z rządowego programu „Rodzina 500+”, których wypłaty przejął ZUS.
- 900 *Gospodarka komunalna i ochrona środowiska* – wyższe o 449,7 tys. zł (o 1073%), co było związane z przekazaniem Samorządowi Województwa Podkarpackiego dodatkowych środków na realizację zadań związanych z dokonaniem aktualizacji programu ochrony powietrza i planów działań krótkoterminowych oraz sporządzenie programu ochrony środowiska przed hałasem⁵⁷.

(akta kontroli tom I, str. 308-384, tom II, str. 298-309, 542)

W terminie określonym w art. 148 *ustawy o finansach publicznych*, dysponent części 85/18 przekazał do jst informacje⁵⁸ o kwotach dotacji wynikających z *ustawy budżetowej na rok 2023*⁵⁹. Spełniony został także obowiązek wynikający z art. 122 ust. 4 *ustawy o finansach publicznych* i do publicznej wiadomości podano wykaz beneficjentów dotacji, wraz z przyznanymi kwotami, wchodzących w skład grup jednostek, dla których w ustawie budżetowej zaplanowano dotacje podmiotowe i celowe.

Wojewoda dokonywała oceny prawidłowości wykorzystania dotacji i przeprowadzała kontrole w tym zakresie. Oceny prawidłowości wykorzystania dotacji dokonywane były w ramach kwartalnych ocen wykonania wydatków i ocen wykorzystania środków na wydatki majątkowe w części 85/18. W 2023 r. pracownicy PUW przeprowadzili 210 kontroli jednostkowych obejmujących prawidłowość wykorzystania dotacji z budżetu państwa.

(akta kontroli tom II, str. 445-450, tom III, str. 3-36)

Wydatki z tytułu świadczeń na rzecz osób fizycznych wyniosły 3573,8 tys. zł (99,6% planu). Były wyższe o 396,5 tys. zł (o 12,5%) od takich wydatków poniesionych w 2022 r. Wydatki te realizowano zgodnie z planem rzeczowym i finansowym⁶⁰. W ramach tej grupy, największe wydatki poniesiono na stypendia dla uczniów (1015 tys. zł).

⁵⁴ Od 1 stycznia 2023 r. zadania zespołów ratownictwa medycznego finansowane były przez Narodowy Fundusz Zdrowia (NFZ) a do tego czasu środki na ten cel były przekazywane do NFZ z budżetu państwa przez wojewodów jako dotacje celowe. Zmiany te wynikały z ustawy z dnia 16 listopada 2022 r. o zmianie ustawy o zawodach lekarza i lekarzy dentyistów oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 2770), którą zmieniono treść art. 46 ust. 1 ustawy z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym (Dz. U. z 2023 r., poz. 1541).

⁵⁵ Od 1 stycznia 2023 r. składki na ubezpieczenie zdrowotne za osoby korzystające z urlopu wychowawczego niepodlegające obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu i osoby, o których mowa w art. 6a ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2023 r., poz. 1230), niepodlegające obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu opłaca Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Zmiany te wynikały z ustawy o zmianie ustawy o zawodach lekarza i lekarzy dentyistów oraz niektórych innych ustaw, którą zmieniono treść art. 86 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U. z 2024 r. poz. 146).

⁵⁶ Realizowanego na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 2021 r. o dodatku osłonowym (Dz. U. z 2023 r., poz. 759 ze zm.).

⁵⁷ Zadania z zakresu administracji rządowej – art. 378 ustawy z dnia 27 kwietnia 2024 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2024 r., poz. 54).

⁵⁸ Pisma z 23 lutego 2023 r. informujące samorząd województwa, samorządy powiatowe i gminne o planach dotacji dla jst oraz planach dochodów budżetu państwa związanych z realizacją zadań zleczanych jst.

⁵⁹ Ustawa z 15 grudnia 2022 r. (Dz. U. z 2023 r. poz. 256).

⁶⁰ Nie wystąpiły istotne kwotowo rozbieżności w wykonaniu wydatków w stosunku do planu i roku poprzedniego.

Wydatki bieżące jednostek budżetowych wykonano w wysokości 530 967,7 tys. zł (95,5% planu po zmianach). Wydatki te były wyższe o 108 449,3 tys. zł (o 25,7%) od takich wydatków poniesionych w 2022 r., na co główny wpływ miał ustawowy wzrost wynagrodzeń wraz z pochodnymi oraz wyższe koszty utrzymania jednostek. Istotne różnice⁶¹ – w odniesieniu do roku poprzedniego – w poziomie wydatków bieżących wystąpiły w następujących rozdziałach klasyfikacji budżetowej:

- 01034 *Powiatowe inspektoraty weterynarii* – wyższe o 13 540,3 tys. zł (31,3%).
- 50001 *Inspekcja Handlowa* – wyższe o 1162,1 tys. zł (o 22,3%).
- 60031 *Przejścia graniczne* – wyższe o 11 166 tys. zł (o 52,7%).
- 60055 *Inspekcja Transportu Drogowego* – wyższe o 2695 tys. zł (o 32,9%).
- 70005 *Gospodarka gruntami i nieruchomościami* – wyższe o 2556,7 tys. zł (103,6%).
- 71015 *Nadzór budowlany* – wyższe o 1285 tys. zł (o 31%).
- 75011 *Urzędy wojewódzkie* – wyższe o 16 810,3 tys. zł (o 25,4%).
- 75095 *Pozostała działalność* – wyższe o 4282,3 tys. zł (o 5459,6%).
- 75410 *Komendy wojewódzkie Państwowej Straży Pożarnej* – wyższe o 2908,6 tys. zł (o 24,2%).
- 80136 *Kuratoria oświaty* – wyższe o 3178,1 tys. zł (o 27,5%).
- 85132 *Inspekcja Sanitarna* – wyższe o 37 649 tys. zł (25%).
- 85133 *Inspekcja Farmaceutyczna* – wyższe o 845,4 tys. zł (o 21,9%).
- 92121 *Wojewódzkie Urzędy Ochrony Zabytków* – wyższe o 1445,5 tys. zł (o 25,1%).

Głównymi przyczynami wzrostu wydatków bieżących w ww. rozdziałach były wyższe wydatki na wynagrodzenia i pochodne wynikające głównie z ustawowego wzrostu wynagrodzeń oraz wzrost cen towarów i usług i związane z tym większe koszty utrzymania jednostek. Ponadto wzrost wydatków bieżących w stosunku do roku poprzedniego w niżej wymienionych rozdziałach związany był z:

- 60031 *Przejścia graniczne* - przeznaczeniem większych środków na niezbędne remonty infrastruktury przejść granicznych,
- 70005 *Gospodarka gruntami i nieruchomościami* – wydatkowaniem dodatkowych środków na sfinansowanie zobowiązań Skarbu Państwa wynikających z ugód zawartych przed sądem i wyroków sądowych oraz na wykonanie operatów szacunkowych⁶²,
- 75095 *Pozostała działalność* – realizacją nowego zadania polegającego na organizacji wydarzenia „Beatyfikacja Rodziny Ulmów wraz z wydarzeniami towarzyszącymi”.

Wydatki w ramach tej grupy realizowano zgodnie z planem rzeczowym i finansowym⁶³.

(akta kontroli tom I, str. 308-384, tom II, str. 297-309)

W 2023 r. przeciętne zatrudnienie w części 85/18, w przeliczeniu na pełnozatrudnionych, wynosiło 3031 osób i było wyższe o 73 osoby od takiego

⁶¹ Większe niż 20% i istotne kwotowo.

⁶² W postępowaniach prowadzonych w trybie art. 12 ust. 4a w związku z art. 11a ust. 1 ustawy z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych (Dz. U. z 2024 r., poz. 311).

⁶³ W analizowanych działach i rozdziałach wydatki bieżące jednostek budżetowych wykonano w wysokościach nie mniejszych niż 89,9% planu po zmianach, z wyjątkiem wydatków w rozdziale 01023 *Zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt oraz badania monitoringowe pozostałości chemicznych i biologicznych w tkankach zwierząt*, które wykonano w wysokości – 39,1%, 75421 *Zarządzanie kryzysowe*, które wykonano w wysokości 55,2% i 85321 *Zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności*, które wykonano w wysokości 63,6%. Przyczynę niższego wykonania wydatków w tych rozdziałach omówiono w części dotyczącej zagadnień wydatków dysponenta 85/18 i dysponenta III stopnia. Wyjątkiem było również wykonanie wydatków bieżących w rozdziałach 71004 – *Plany zagospodarowania przestrzennego* – 42,4%, 75212 – *Pozostałe wydatki obronne* – 24,2% i 75224 – *Kwalifikacje wojskowe* – 54,7%. Ze względu na niskie kwoty wydatków w tych rozdziałach różnice w wykonaniu planu uznano za nieistotne.

zatrudnienia w 2022 r. Przeciętne zatrudnienie osób nieobjętych mnożnikowymi systemami wynagrodzeń zwiększyło się o cztery, członków korpusu służby cywilnej o 68 oraz żołnierzy i funkcjonariuszy o jeden. Przeciętne zatrudnienie nie uległo zmianie w grupie osoby zajmujące kierownicze stanowiska państwowe. Główną przyczyną wzrostu było zatrudnienie dodatkowych pracowników w związku ze zwiększeniem ilości zadań i koniecznością poprawy jakości ich realizacji w zakresie: zwalczania chorób zakaźnych zwierząt, działań związanych z eksportem produktów pochodzenia zwierzęcego, usprawnienia kontroli granicznej artykułów rolno-spożywczych, nadzoru farmaceutycznego, nadzoru konserwatora zabytków, transportu drogowego oraz zadań realizowanych przez PUW⁶⁴.

Największy wzrost zatrudnienia wystąpił w rozdziałach: 01034 – Powiatowe Inspektoraty Weterynarii (o 49 osób), 75011 – Urzędy Wojewódzkie (o 10) i 60055 – Inspekcja Transportu Drogowego (o 5).

Wydatki na wynagrodzenia osobowe realizowane były zgodnie z planem finansowym. Według sprawozdania Rb-70 wyniosły one 345 898,5 tys. zł. Były wyższe o 70 376,9 tys. zł (o 20,4%) od wydatków poniesionych w 2022 r. Przyczyną był ustawowy wzrost wynagrodzeń i zwiększenie zatrudnienia. W ustawie budżetowej na 2023 r. wydatki na wynagrodzenia osobowe zaplanowano w wysokości 327 511 tys. zł – o 51 989 tys. zł, więcej niż wykonanie w 2022 r. W trakcie roku budżetowego plan wynagrodzeń osobowych został zwiększony o 19 818,9 tys. zł⁶⁵.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto, przypadające na jednego pełnozatrudnionego, wynosiło 9 510 zł i było wyższe o 1748 zł (o 18,4%) od takiego wynagrodzenia w 2022 r.

(akta kontroli tom III, str. 37-90)

Wydatki majątkowe w części 85/18 wyniosły 231 396,5 tys. zł⁶⁶ (91,4% planu po zmianach). Były wyższe o 108 449,3 tys. zł (o 98,1%) od wydatków majątkowych poniesionych w 2022 r.

Główną przyczyną była realizacja większej liczby inwestycji i zakupów inwestycyjnych niezbędnych do prawidłowego wykonywania ustawowych zadań, wzrost kosztów ich realizacji związany ze wzrostem cen towarów i usług oraz dofinansowanie środkami z rezerw budżetu państwa większej liczby zadań realizowanych przez jst. Z tych przyczyn istotne różnice – w odniesieniu do roku poprzedniego – w poziomie wydatków majątkowych wystąpiły w 19 rozdziałach klasyfikacji budżetowej⁶⁷.

⁶⁴ Opisane w części dotyczącej realizacji wydatków dysponenta III stopnia.

⁶⁵ W wyniku decyzji zwiększających plan środkami z rezerw celowych budżetu państwa, plan wydatków na wynagrodzenia osobowe zwiększono o 19 964,9 tys. zł. Decyzjami MF plan wynagrodzeń zmniejszono o 146 tys. zł.

⁶⁶ W tym wydatki na dotacje majątkowe w wysokości 129 441,1 tys. zł.

⁶⁷ Rozdział 01005 Prace geodezyjno-urzędniowe na potrzeby rolnictwa – wyższe o 11 713,4 tys. zł (o 28,9%). 01034 Powiatowe inspektoraty weterynarii – wyższe o 1824,1 tys. zł (o 104,3%). 01044 Infrastruktura sanitarna wsi – wydatki zrealizowano w kwocie 1200 tys. zł, w 2022 r. wydatków majątkowych nie realizowano. 40002 Dostarczanie wody – wydatki zrealizowano w kwocie 1356 tys. zł, w 2022 r. wydatków majątkowych nie realizowano. 60016 Drogi publiczne gminne – wyższe o 3490 tys. zł (o 2364,5%). 60017 Drogi wewnętrzne – niższe o 6409,4 tys. zł (o 63,7%). 60031 Przejścia graniczne – wyższe o 54 252,6 tys. zł (o 224,7%). 60078 Usuwanie skutków klęsk żywiołowych – wyższe o 11 748,1 tys. zł (o 167,8%). 70005 Gospodarka gruntami i nieruchomościami - wydatki zrealizowano w kwocie 1188,7 tys. zł, w 2022 r. wydatków majątkowych nie realizowano. 75410 Komendy wojewódzkie Państwowej Straży Pożarnej – wyższe o 4651,1 tys. zł (o 74%). 75411 Komendy powiatowe Państwowej Straży Pożarnej – wyższe o 17 282,7 tys. zł (o 2161%). 80120 Licea ogólnokształcące – wyższe o 2347,9 tys. zł (o 253,3%). 85111 Szpitale ogólne – wyższe o 10 834 tys. zł (o 86,3%). 85132 Inspekcja Sanitarna – niższe o 1697,4 tys. zł (o 36,7%). 85141 Ratownictwo medyczne – wyższe o 1553 tys. zł (o 147,9%). 90001 Gospodarka ściekowa i ochrona wód – niższe o 1173,5 tys. zł (o 51,6%). 90078 Usuwanie skutków klęsk żywiołowych – w 2022 r. wydatków nie ponoszono a 2023 r. dofinansowano realizację przez jst dwóch zadań w kwocie 726,6 tys. zł. 92120 Ochrona zabytków i opieka nad zabytkami - wydatki zrealizowano w kwocie 1294,1 tys. zł, w 2022 r. wydatków majątkowych nie realizowano. 92195 Pozostała działalność - wydatki zrealizowano w kwocie 1500,7 tys. zł, w 2022 r. wydatków majątkowych nie realizowano.

W istotnie niższych⁶⁸ kwotach od planowanych zrealizowano wydatki majątkowe w trzech rozdziałach:

- 01005 *Prace geodezyjno-urzędzeniowe na potrzeby rolnictwa* - wydatki wykonano w kwocie niższej o 15 103,2 tys. zł (o 28,9%) od planowanych, co wynikało z opóźnienia postępowań administracyjnych dotyczących scalania gruntów realizowanych w ramach PROW.
- 60016 *Drogi publiczne gminne* - wydatki wykonano w kwocie niższej o 1119,4 tys. zł (o 23,5%) od planowanych, co wynikało z niezrealizowania pełnego zakresu rzeczowego zadania przez jst.
- 90078 *Usuwanie skutków klęsk żywiołowych* - wydatki wykonano w kwocie niższej o 950,4 tys. zł (o 56,7%) od planowanych, co wynikało z wydłużenia terminu realizacji jednego z zadań realizowanych przez jst.

(akta kontroli tom I, str. 308-384, tom II, str. 297-311)

Według stanu na koniec 2023 r., zobowiązania w części 85/18 wynosiły 43 716,7 tys. zł i w całości były zobowiązaniami niewymagalnymi. Były wyższe o 17 347,2 tys. zł (o 39,7%) od zobowiązań na koniec 2022 r. Wynikały one głównie z tytułu: dodatkowego wynagrodzenia rocznego (24 388,9 tys. zł – 55,8% zobowiązań ogółem), pochodnych od wynagrodzeń (4586,7 tys. zł – 10,5%), wydatków inwestycyjnych (11 603,2 tys. zł – 26,5%)⁶⁹, zakupu energii (1232,6 tys. zł – 2,8%), zakupu usług (1056,4 tys. zł – 2,4%). W 2023 r. w części 85/18 poniesiono wydatki w wysokości 131,7 tys. zł z tytułu odsetek. Odsetki zostały zasądzone od Skarbu Państwa wyrokami sądowymi.

(akta kontroli tom III, str. 91-121, tom IV str. 190-337)

Szczegółowe badanie wydatków dysponenta części 85/18 przeprowadzono na próbie wydatków w kwocie 251 005,6 tys. zł, stanowiącej 10,8% zrealizowanych wydatków na dotacje (z majątkowymi). Kontrolą objęto dotacje:

- dla samorządu województwa podkarpackiego⁷⁰ na zadania z zakresu administracji rządowej dotyczące organizowania, finansowania i zapewnienia warunków do odbywania przez lekarzy staży podyplomowych – 29 401,7 tys. zł,
- dla gmin⁷¹ na sfinansowanie zwrotu części podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej – 60 279,6 tys. zł,
- dla powiatów⁷² na działalność domów pomocy społecznej – 74 675,3 tys. zł,
- dla jst⁷³ na sfinansowanie kosztów pobytu w Środowiskowych Domach Samopomocy – 69 807,9 tys. zł,
- dla jst⁷⁴ na realizację zadań związanych z przeciwdziałaniem i usuwaniem skutków ruchów osuwiskowych ziemi – 16 841,1 tys. zł.

W wyniku badania próby wydatków na dotacje ustalono, że przestrzegano reguł dotyczących wysokości dofinansowania własnych zadań bieżących i inwestycyjnych jst, w umowach o dofinansowanie zadań zawarto postanowienia dotyczące obowiązku zwrotu dotacji w przypadku obniżenia kosztów realizacji zadania, prawidłowo została określona wielkość naliczonych do wypłaty kwot dotacji, przed przekazaniem środków oceniano rzeczywiste zapotrzebowanie, dotacje przekazywane były na podstawie

⁶⁸ Gdy rozbieżności wynosiły co najmniej 20% i były istotne kwotowo.

⁶⁹ Zobowiązania majątkowe dotyczyły głównie płatności za roboty budowlane w ramach zadania „Budowa drogowego przejścia granicznego w Malhovicach” realizowanego na podstawie Decyzji MF o zapewnieniu finansowania z dnia 28 grudnia 2022 r.

⁷⁰ Dział 851 rozdział 85157.

⁷¹ Dział 010 rozdział 01095 – dla wszystkich 160 gmin.

⁷² Dział 852 rozdział 85202 – dla 23 powiatów.

⁷³ Dział 852 rozdział 85203 – dla 58 jst.

⁷⁴ Dział 600 rozdział 60078 – dla ośmiu jst na realizację 15 zadań.

sporządzonych przez jednostki kalkulacji potrzeb, w terminach i wysokościach umożliwiających realizację zadań.

Dysponent weryfikował efekty i stopień realizacji celu na podstawie przeprowadzonych kontroli i dokumentów przedstawionych przez beneficjentów. W przypadku stwierdzenia uchybień lub nieprawidłowości beneficjenci wzywani byli do skorygowania dokumentów rozliczeniowych lub zwrotu nadmiernie pobranej dotacji. Zatwierdzenie rozliczenia dotacji w zakresie rzeczowym i finansowym nastąpiło w terminie określonym w art. 152 ust. 2 ustawy o finansach publicznych, z uwzględnieniem art. 15zj ustawy o Covid-19⁷⁵.

(akta kontroli tom I, str. 454-495, tom II, str. 316-444)

W części 85/18 w 2023 r. nie realizowano wydatków niewygasających.

(akta kontroli tom I, str. 297-302)

W 2023 r. wydatki PUW⁷⁶ wyniosły 121 683,7 tys. zł. Stanowiły one 114,4% wydatków określonych w planie finansowym według ustawy budżetowej oraz 97,8% wydatków według planu po zmianach. Były wyższe o 24 488,9 tys. zł (o 25,2%) od wydatków poniesionych w 2022 r., na co główny wpływ miał wzrost wydatków bieżących w tym wydatków na wynagrodzenia.

Wydatki realizowane były przez PUW zgodnie z planem finansowym po zmianach. Wykonanie w kwotach istotnie niższych niż przewidywano dotyczyło jedynie wydatków na zadania obronne, kwalifikacje wojskowe, zarządzanie kryzysowe i zadania związane z polityką społeczną⁷⁷. Niższe wykonanie wydatków na zadania obronne spowodowane było brakiem wniosków jst o refundację przeprowadzenia akcji kurierskich i zwrotu kosztów treningów i gier obronnych. Istotnie niższe wykonanie wydatków na kwalifikacje wojskowe spowodowane było oszczędnościami, które powstały w wyniku realizacji zadań przez Wojewódzką Komisję Lekarską⁷⁸.

Niższe niż zakładano wykonanie wydatków na zarządzanie kryzysowe wynikało głównie z niewykorzystania wszystkich środków stanowiących rezerwę na nieprzewidziane wydatki w związku z protestami odbywającymi się na drogach krajowych prowadzących do przejść granicznych.

Niższe wykonanie wydatków na realizację pozostałych zadań związanych z polityką społeczną wynikało głównie z późniejszego niż pierwotnie zakładano wejścia w życie przepisów ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o świadczeniu wspierającym⁷⁹ oraz wydanie przez MF decyzji o przyznaniu dodatkowych środków na zwiększenie zatrudnienia w Wojewódzkim Zespole ds. Orzekania o Niepełnosprawności.

(akta kontroli tom III, str. 122-129, 254-260, tom IV, str. 20-49)

⁷⁵ Ustawa z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2024 r. poz. 340).

⁷⁶ Dysponenta III stopnia.

⁷⁷ W poszczególnych działach i rozdziałach wydatki PUW wykonano w wysokościach większych niż 90% planowanych. Wyjątek stanowiły wydatki:

- w dziale 750 *Administracja państwowa* rozdział 75095 *Pozostała działalność*, które wykonano w wysokości 4362,2 tys. zł (87,2% planu) niewykorzystana kwota wynosiła 637,8 tys. zł,
- w dziale 752 *Obrona narodowa* rozdział 75212 *Pozostałe wydatki obronne* – wydatki wykonano w wysokości 8 tys. zł (24,1% planu) niewykorzystana kwota wynosiła 25 tys. zł,
- w dziale 752 *Obrona narodowa* rozdział 75224 *Kwalifikacje wojskowe* – wydatki wykonano w wysokości 41,6 tys. zł (51,3% planu) niewykorzystana kwota wynosiła 39,4 tys. zł
- w dziale 754 *Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa* rozdział 75421 *Zarządzanie kryzysowe* – wydatki wykonano w wysokości 1093,3 tys. zł (72,2% planu) niewykorzystana kwota wynosiła 421,7 tys. zł,
- w dziale 853 *Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej* rozdział 85321 *Wojewódzkie zespoły ds. orzekania o niepełnosprawności* – wydatki wykonano w wysokości 1040,5 tys. zł (63,7% planu) niewykorzystana kwota wynosiła 592,7 tys. zł).

⁷⁸ Mniejsza niż zakładano liczba odwołań i związanych z nimi badań kontrolnych.

⁷⁹ Dz. U. poz. 1429.

W 2023 r. plan wydatków PUW został zwiększony środkami z rezerw w łącznej wysokości 13 231,4 tys. zł, w tym z rezerw celowych o 8231,2 tys. zł i z rezerwy ogólnej o 5000 tys. zł. Środki z rezerwy ogólnej zostały wykorzystane w kwocie 4362,2 tys. zł (87,2%), zgodnie z przeznaczeniem na organizację wydarzenia pn. „Beatyfikacja Rodziny Ulmów wraz z wydarzeniami towarzyszącymi”⁸⁰. Głównymi przyczynami niewykorzystania wszystkich środków z rezerwy ogólnej były oszczędności powstałe w wyniku realizacji zadania. Z rezerwy celowej wykorzystano środki w kwocie 7196,4 tys. zł, co stanowiło 87,4% przyznanych środków. Kontrola zwiększeń z pozycji 8, 44, 56 i 68 rezerw celowych⁸¹ w łącznej wysokości 4990,5 tys. zł (60,6% ogółu) wykazała, że wnioski Wojewody o zwiększenie planu wynikały z faktycznych potrzeb i były celowe. Przyznane środki zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem. Z przyczyn niezależnych od Urzędu, które zaistniały po zwiększeniu planu wydatków nie wykorzystano 955,6 tys. zł środków z tych rezerw⁸².

(akta kontroli tom III, str. 130-234)

W stosunku do 2022 r. nie nastąpiły istotne zmiany w strukturze wydatków PUW według grup ekonomicznych. Wydatki bieżące jednostek budżetowych stanowiły 97,2% wydatków ogółem (w 2022 r. – 97%), wydatki majątkowe – 2,7% (w 2022 r. – 2,8%) i świadczenia na rzecz osób fizycznych – 0,1% (w 2022 r. – 0,2%).

Zaplanowane w 2023 r. w budżecie wydatki na świadczenia na rzecz osób fizycznych zostały wykonane zgodnie z planem finansowym. Wynosiły one 177,1 tys. zł (94,7% planu) i były wyższe o 14,4 tys. zł (o 8,8%) od poniesionych w 2022 r. Ze środków tych sfinansowano wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń, w tym głównie dofinansowanie zakupu okularów oraz świadczenia wynikające z BHP.

Wydatki bieżące Urzędu wyniosły 118 236,4 tys. zł (97,8% planu). Były wyższe o 23 933,1 tys. zł (25,4%) od takich wydatków poniesionych w 2022 r. Spowodowane to było głównie pozyskaniem dodatkowych środków z rezerw na: sfinansowanie regulacji wynagrodzeń pracowników PUW, organizację wydarzenia pn. „Beatyfikacja Rodziny Ulmów wraz z wydarzeniami towarzyszącymi”, realizację projektu w ramach Programu Krajowego Funduszu Azylu, Migracji i Integracji na lata 2014-2020 (FAMI) oraz „Programu Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027” i programu „MALUCH+”. Wzrost wydatków wynikał również z przyjęcia do realizacji nowego zadania związanego z wydawaniem przez Wojewódzki Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia osobom z orzeczonym stopniem niepełnosprawności oraz realizacją większej liczby zadań w zakresie wydatków majątkowych.

W ramach tej grupy, wydatki realizowano zgodnie z planem finansowym.

⁸⁰ Zgodnie z zarządzeniem nr 53 Prezesa Rady Ministrów z dnia 24 marca 2023 r. w sprawie przyznania Wojewodzie Podkarpackiemu, z ogólnej rezerwy budżetowej, środków finansowych, z przeznaczeniem na sfinansowanie organizacji wydarzenia pn. „Beatyfikacja Rodziny Ulmów wraz z wydarzeniami towarzyszącymi”.

⁸¹ Pięć decyzji zwiększających plan finansowy PUW z rezerw: pozycja 8 – rezerwa na finansowanie projektów współfinansowanych z udziałem środków UE – przeznaczona na realizację projektu pn. „Zwiększenie standardu obsługi cudzoziemców w województwie podkarpackim w realiach działań wojennych na Ukrainie”, pozycja 44 – rezerwa na dofinansowanie realizacji niektórych zadań kontynuowanych – przeznaczona na sfinansowanie od 1 stycznia 2023 r. regulacji wynagrodzeń, pozycja 56 – rezerwa na zmiany systemowe i niektóre zmiany organizacyjne, w tym nowe zadania – przeznaczona na koszty obsługi zadań wynikających z realizacji ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o świadczeniach wspierających (Dz. U. poz. 1429), pozycja 68 – rezerwa na zadania w obszarze zdrowia – przeznaczona na finansowanie dodatków do wynagrodzeń dla kierowników specjalizacji, w związku z art. 16m ust. 1b ustawy z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentysty (Dz. U. z 2022 r., poz. 1731).

⁸² Nie wykorzystano wszystkich środków przeznaczonych na:

- sfinansowanie kosztów obsługi zadań wynikających z realizacji ustawy o świadczeniach wspierających, z powodu późnego rozpoczęcia obsługi zadania z przyczyn niezależnych od Urzędu,
- finansowanie dodatków do wynagrodzeń dla kierowników specjalizacji, których wypłaty mogły zostać zaplanowane na podstawie prognozy a wypłaty odbywały się na podstawie dowodów księgowych potwierdzających poniesione koszty przez jednostki szkolące lekarzy.

Wydatki na wynagrodzenia osobowe realizowano w ramach ustalonego planu finansowego. Wynosiły one 74 856,2 tys. zł i były wyższe o 12 721,5 tys. zł (20,5%) od poniesionych w 2022 r., na co główny wpływ miał ustawowy wzrost wynagrodzeń oraz zatrudnienie nowych pracowników w związku z realizacją nowych zadań. Przeciętna liczba zatrudnionych, w przeliczeniu na pełnozatrudnionych, wynosiła 781,37 i w porównaniu do 2022 r. była wyższa o 13,51. Powodem było zatrudnienie nowych pracowników do realizacji zadań wynikających z *ustawy o świadczeniu wspierającym*⁸³, do obsługi projektów finansowanych ze środków UE⁸⁴ i w ramach wzmocnienia etatowego Urzędu⁸⁵. Wzrost przeciętnego zatrudnienia wynikał również z naturalnych ruchów kadrowych i specyfiki sporządzania sprawozdania Rb-70. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto, przypadające na jednego pełnozatrudnionego, wynosiło 7983,4 zł i było wyższe o 1240,1 zł (o 18,4%) od takiego wynagrodzenia w 2022 r.

(akta kontroli tom III, str. 235-263)

W PUW w 2023 r. cztery osoby wykonywały zadania na podstawie umów zlecenia, w tym dwie zadania podstawowe i dwie zadania pomocnicze. W wyniku zawarcia tych umów wydatkowano 150 468 zł. Z dwoma własnymi pracownikami zawarto umowy zlecenia na wykonywanie zadań pomocniczych polegających na obsłudze finansowo-księgowej Pracowniczej Kasy Zapomogowo Pożyczkowej. Z dwoma osobami nie będącymi pracownikami własnymi zawarto umowy zlecenia na realizację zadań związanych z zamówieniami na usługi w projekcie „Zwiększenie standardu obsługi cudzoziemców w województwie podkarpackim w realiach działań wojennych na Ukrainie” wykonywanym w ramach FAMI.

Na podstawie umowy o dzieło w 2023 r. zadania wykonywała jedna osoba nie będąca własnym pracownikiem. Na ten cel poniesiono wydatki w wysokości 2000 zł.

(akta kontroli tom III, str. 264-280)

Wydatki majątkowe Urzędu⁸⁶ w 2023 r. wyniosły 3270 tys. zł (98% planu). Były wyższe o 541,2 tys. zł (o 19,8%) od poniesionych w 2022 r. Wykonano je w kwotach określonych w planie finansowym⁸⁷. Ze środków tych sfinansowano m.in. rozbudowę budynku archiwum zakładowego, zakupy na potrzeby zarządzania kryzysowego (syreny alarmowe, namioty pneumatyczne, samochód typu SUV, agregat prądowłóczy) oraz samochód osobowy z napędem 4x4 na potrzeby dyspozytorni medycznej, rozbudowano centralę telefoniczną w Rzeszowie i zakupiono nową centralę do Delegatury PUW w Tarnobrzegu oraz serwer, centrum wydruków A3, oprogramowania i licencje.

Plan wydatków majątkowych ustalony do kwot z ustawy budżetowej (2300 tys. zł) został w trakcie roku budżetowego zwiększony do 3336,2 tys. zł, na co główny wpływ miało zwiększenie kosztów realizacji zaplanowanych wcześniej zadań. Ponadto zrezygnowano z jednego planowanego pierwotnie zadania na kwotę 497 tys. zł, a do planu wprowadzono pięć nowych zadań na kwotę 572 tys. zł. Zmiany te były celowe

⁸³Ustawa z dnia 7 lipca 2023 r. o świadczeniu wspierającym (Dz. U. poz. 1429) – w związku z realizacją tego zadania wyodrębniono w strukturze PUW Wojewódzki Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności i zatrudniono 14 osób (średniorocznie 1,5 etatu) pracowników do jego obsługi.

⁸⁴ Programów ze środków FERS - program MALUCH+ i projektu „Profesjonalne wsparcie w zakresie wdrażania przepisów ustawy o ekonomii społecznej” oraz projektów realizowanych w ramach Programu Krajowego Fundusz Azylu, Migracji i Integracji (wzrost o 6,25 etatu).

⁸⁵ W obszarach: rejestracja wniosków i wydawanie dokumentów paszportowych, budownictwo, obsługa administracyjna i finansowa Dyspozytorni Medycznej.

⁸⁶ Dysponenta III stopnia.

⁸⁷ W działach i rozdziałach wydatki majątkowe PUW wykonano w wysokościach nie mniejszych niż 92% planu. Środki w kwocie 58,7 tys. zł zostały zablokowane decyzją Wojewody.

i wynikały z faktycznych potrzeb PUW lub okoliczności niezależnych od Urzędu. Wszystkie zadania ujęte w planie po zmianach zostały zrealizowane.

(akta kontroli tom III, str. 281-326)

Według stanu na koniec 2023 r. zobowiązania Urzędu⁸⁸ wyniosły 6897,8 tys. zł i były w całości zobowiązaniami niewymagalnymi. Zobowiązania dotyczyły dodatkowego wynagrodzenia rocznego oraz godzin nadliczbowych⁸⁹ za miesiąc grudzień 2023 r. wraz z pochodnymi – 6216,1 tys. zł (90,2% zobowiązań ogółem), dostaw energii elektrycznej, ciepłej, gazu i wody oraz mediów⁹⁰ – 501 tys. zł (7,3%) i dodatków do wynagrodzeń dla kierowników specjalizacji i staży medycznych – 180,7 tys. zł (2,5%). Zobowiązania wykazane w sprawozdaniu Rb-28 były zgodne z ewidencją księgową. W 2023 r. Urząd⁹¹ nie poniósł wydatków z tytułu odsetek. Nie wystąpiły przypadki zapłaty odsetek z tytułu nieterminowych płatności zobowiązań.

(akta kontroli tom IV, str. 20-86)

Szczegółowym badaniem objęto bieżące i majątkowe wydatki PUW w łącznej kwocie 6628,1 tys. zł. Stanowiły one 5,4% ogółu wydatków Urzędu oraz 22,4% wydatków pozapłacowych. Do badania wylosowano 42 zapisy księgowe⁹².

Realizacja zbadanych wydatków była zgodna z zasadami gospodarowania środkami publicznymi. Dokonywano ich zgodnie z planem finansowym. Były one celowe dla prawidłowej realizacji zadań przez Urząd, jego bezpiecznego funkcjonowania, utrzymania właściwego stanu technicznego i sanitarnego obiektów Urzędu, a także dla realizacji zadań Wojewody wynikających z art. 16m ust. 1b ustawy z dnia 5 grudnia 1996 o zawodach lekarza i lekarza dentystry⁹³ oraz w zakresie zarządzania kryzysowego, obrony cywilnej i orzekania o niepełnosprawności.

W 2023 r. w PUW nie wystąpiły wydatki pozapłacowe w ramach realizacji programów z budżetu środków europejskich oraz wydatki, które nie wygasły z upływem roku budżetowego 2022 r.

(akta kontroli tom III, str. 327-341)

Szczegółowym badaniem objęto trzy zamówienia publiczne udzielone w 2023 r.: jedno – do którego stosowano przepisy ustawy z 11 września 2019 r. *Prawo zamówień publicznych*⁹⁴ – oraz dwa zamówienia udzielone bez stosowania tej ustawy. Przedmiotem zamówienia udzielonego na podstawie art. 132 ustawy *Prawo zamówień publicznych* (w trybie przetargu nieograniczonego) były usługi sprzątnięcia budynków PUW oraz delegatur w Krośnie, Tarnobrzegu i Przemyślu. Ustalona wartość zamówienia wynosiła 5 700 054,71 zł (netto), a wartość podpisanej umowy i realizacja zamówienia wynosiła – 3 630 184,39 zł (netto). W 2023 r., w związku z realizacją umowy, wydatkowano 262 906,11 zł (brutto).

⁸⁸ Dysponenta III stopnia.

⁸⁹ Kierowców, pracowników Państwowej Straży Łowieckiej, operatorów numeru alarmowego CPR, dyspozytorów medycznych oraz służby informacyjnej wojewody.

⁹⁰ Zafakturowane w styczniu 2024 r., a dotyczące 2023 r.

⁹¹ Dysponent III stopnia.

⁹² Losowania dokonano metodą monetarną MUS, tj. z prawdopodobieństwem proporcjonalnym do wartości, ze zbioru zapisów na koncie 1300 *Rachunek bieżący jednostki budżetowej – wydatki*, wygenerowanych z systemu finansowo-księgowego, dotyczących pozapłacowych wydatków bieżących oraz wydatków majątkowych, nie mniejszych niż 1000 zł. Losowania dokonano ze zbioru 2772 zapisów o łącznej wartości 29 578,6 tys. zł.

⁹³ Dz. U. z 2023 r. poz. 1516.

⁹⁴ Dz. U. z 2023 r. poz. 1605 tekst jednolity ze zm.

Badaniem zamówień, do których nie stosowano ustawy *Prawo zamówień publicznych*, na podstawie art. 2 ust. 1 pkt 1 (o wartości nieprzekraczającej 130 tys. zł), objęto dwa zamówienia⁹⁵:

- zakup usług wsparcia technicznego dla urządzenia JUNIPER dla PUW w Rzeszowie – ustalona wartość zamówienia wynosiła 85 177 zł (netto); wartość umowy netto 72 317,07 zł; (brutto 88 950 zł), płatność zrealizowano na podstawie faktur z dnia 31 lipca 2023 r.
- dostawa 12 000 litrów benzyny bezołowiowej Pb 95 w temperaturze rzeczywistej dla PUW w Rzeszowie – ustalona wartość zamówienia 65 040,65 zł (netto), wartość umowy wynosiła netto 58 692 zł (4,891 zł x 12 000 l), brutto 72 191,16 zł, płatność za dostawę zrealizowano na podstawie faktury z dnia 12 maja 2023 r.

W wyniku badania zamówień nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie: przygotowania i przeprowadzenia postępowań, udzielenia zamówień, wyboru trybu jak i niezastosowania ustawy *Prawo zamówień publicznych*. Analiza rejestru dostaw, usług i robót budowlanych w WUP w Rzeszowie nie wykazała niedozwolonego podziału zamówień na części. Realizacja zamówień (pod kątem przedmiotu zamówienia, terminu realizacji i wysokości wynagrodzenia wykonawcy) była zgodna z treścią zawartych umów, a poniesione z tego tytułu wydatki były celowe i gospodarne oraz służyły realizacji zadań PUW.

W dniu 23 lutego 2024 r. PUW złożył roczne sprawozdanie o udzielonych w 2023 r. zamówieniach publicznych.

(akta kontroli tom III, str. 379-486)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

2.2 Wydatki budżetu środków europejskich

Opis stanu
faktycznego

W 2023 r., wydatki budżetu środków europejskich, w części 85/18, zrealizowano w kwocie 46 210,2 tys. zł (89,6% planu). Wydatki te były wyższe o 40 810,5 tys. zł (tj. o 755,8%) od takich wydatków poniesionych w 2022 r.

W ustawie budżetowej zaplanowano je w wysokości 9516 tys. zł, na realizację projektów z Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020, Programu Operacyjnego Rybactwo i Morze 2014-2020 oraz z Programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027. W trakcie roku budżetowego plan ten zwiększono środkami z pozycji 98 i 99 rezerw budżetu środków europejskich o 42 086,1 tys. zł, w tym na realizację projektów z ww. programów i dodatkowo z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego 2014-2020 i Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020. Badanie trzech ostatnich decyzji zwiększających plan wydatków budżetu środków europejskich na 2023 r. w łącznej kwocie 9485 tys. zł (22,5% ogółu środków z rezerw) wykazało, że wnioskowanie o środki z rezerwy celowej wynikało z faktycznych potrzeb i było celowe. Po otrzymaniu decyzji wprowadzono zmiany w planie, a przyznane środki wykorzystano zgodnie z przeznaczeniem wskazanym w tych decyzjach.

Nie wydatkowano środków w łącznej wysokości 5391,9 tys. zł, głównie na realizację programu MALUCH+ 2022-2029 finansowanego z programu FERS. Przyczyną było niedopełnienie wszystkich formalności związanych z wykonaniem postanowień umów przez podmioty realizujące zadania w zakresie tworzenia nowych miejsc opieki.

⁹⁵ Postępowania przeprowadzono zgodnie z obowiązującym w PUW zarządzeniem nr 24/21 Wojewody Podkarpackiego z dnia 26 stycznia 2021 r. w sprawie zasad zamówień publicznych o wartości szacunkowej niższej niż 130 tys. zł netto.

Niewykorzystane środki, w tym z rezerw celowych w kwocie 3324,9 tys. zł zostały zablokowane decyzjami Wojewody.

(akta kontroli tom II, str. 451-541)

W 2023 r. wydatki budżetu środków europejskich PUW⁹⁶ wyniosły 142,8 tys. zł (97% planu). Poniesiono je na realizację projektu z programu FERS. W 2022 r. PUW nie realizował wydatków ze środków europejskich.

(akta kontroli tom III, str. 378)

Wojewoda podejmowała działania nadzorcze w celu prawidłowej realizacji wydatków. Działania te polegały głównie na dokonywaniu ocen zgłaszanych zapotrzebowań na środki finansowe, ocen stopnia realizacji zadań finansowanych środkami dotacji, analiz wykonania wydatków w okresach kwartalnych, a także na przeprowadzaniu kontroli podległych i nadzorowanych jednostek, obejmujących tematykę wydatkowania środków publicznych. Monitoringowi podlegała również realizacja planu wydatków w układzie zadaniowym.

(akta kontroli tom IV, str. 358-458)

Po kontroli wykonania budżetu państwa w 2023 r., Najwyższa Izba Kontroli sformułowała wniosek o podjęcie działań w celu ograniczenia opłat ponoszonych na usługi dystrybucji energii elektrycznej poprzez dostosowanie zamawianych taryf i mocy do potrzeb Urzędu, który został zrealizowany.

(akta kontroli tom III, str. 342-375)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie w 2023 r., przez dysponenta części 85/18, budżetu państwa i budżetu środków europejskich w zakresie wydatków. Realizacja wydatków przebiegała zgodnie z zasadami gospodarowania środkami publicznymi, określonymi w *ustawie o finansach publicznych*. Wydatki zrealizowano w wysokościach określonych w planie finansowym i uzyskano zaplanowane rezultaty. Występujące przypadki wykonania wydatków w kwotach istotnie niższych od planowanych i braku realizacji zadań wynikały z przyczyn niezależnych od dysponenta części. Dotacji na realizację zadań udzielono zgodnie z przepisami, a środki z rezerw wykorzystano zgodnie z przeznaczeniem.

Ocenę pozytywną w zakresie wydatków uzasadnia także prowadzony nadzór i kontrola dysponenta nad realizacją zadań finansowanych z budżetu państwa.

Stwierdzono, że Prezes Rady Ministrów przyznał Wojewodzie środki z rezerwy ogólnej na realizację zadań niewymagających nagłego wsparcia finansowego w kwocie ogółem 6902,1 tys. zł, na dofinansowanie prac remontowych miejsc spoczynku, kwater i mogił wojennych oraz dofinansowanie zadania inwestycyjnego realizowanego przez PSP.

3. Sprawozdania.

Opis stanu
faktycznego

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania rocznych (za 2023 r.) łącznych sprawozdań dysponenta części 85/18:

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23),

⁹⁶ Dysponenta III stopnia.

- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE oraz niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie EFTA, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 Programy),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 Programy WPR),
- z wykonania planu wydatków budżetu środków europejskich, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 UE),
- z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1).

Kontrolą poprawności sporządzenia objęto również sprawozdania w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2023 r. o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

Kontrolą objęto także sprawozdania dysponenta III stopnia, do sporządzenia których (spośród ww. sprawozdań) zobowiązany był PUW: Rb-23, Rb-27, Rb-28, Rb-28UE, Rb-28 Programy, Rb-BZ1, Rb-Z.

Sprawozdania łączne zostały sporządzone przez dysponenta części 85/18 na podstawie sprawozdań jednostkowych (własnych i podległych jednostek). Kwoty wykazane w sprawozdaniach jednostkowych PUW (dysponent trzeciego stopnia) były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Stosowany system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny prawidłowość sporządzania sprawozdań. Wyżej wymienione sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym.

(akta kontroli tom IV, str. 7-369)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie sporządzone przez kontrolowaną jednostkę sprawozdania budżetowe za 2023 r. i sprawozdania w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2023 r.

Sprawozdania zostały sporządzone terminowo oraz prawidłowo pod względem formalno-rachunkowym i merytorycznym.

Wnioski

V. Uwagi i wnioski

Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następującą uwagę:

Należy rozważyć zasadność ponoszenia od 33 lat w przypadku należności za dzierżawę majątku Skarbu Państwa i od 23 lat w przypadku należności z tytułu obrotu zwierzętami hodowlanymi (opisanych na str. 7 i 8 niniejszego wystąpienia) kosztów dochodzenia i egzekucji tych należności, w sytuacji gdy ich wyegzekwowanie jest wysoce wątpliwe.

VI. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Rzeszowie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61 b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Rzeszów, dnia 15 kwietnia 2024 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Rzeszowie

Kontrolerzy

Marek Wójtowicz
Główny specjalista k.p.

/-/

Krzysztof Pakuła
Główny specjalista k.p.

/-/

Dyrektor

Wiesław Motyka

/-/